

Bukhu lotsogolera mmene tingachitire mapemphero

KAPANGIDWE KA WUDU, GHUSL KOMANSO SALAH

Asım Uysal

 ERKAM
PUBLICATIONS

Hanafi Madhab

Istanbul - 2020 / 1441 H

Kapangidwe Ka Wudu, Ghusl Komanso Salah

Asım Uysal

Original Title: Abdest, Gusül ve Namaz
Öğreniyorum

Author: Asım Uysal

Translator: Commission

Graphics: İlhan Baştaş

ISBN: 978-605-302-952-6

Contact: Nur Publication
Area 6/216 Lilongwe, Malawi
+265998570464
salihbayrakdar@gmail.com

Address: İkitelli Organize Sanayi Bölgesi
Mah. Atatürk Bulvarı, Haseyad
1. Kısım No: 60/3-C
Başakşehir, İstanbul, Turkey

Tel: (+90-212) 671-0700 pbx

Fax: (+90-212) 671-0748

E-mail: info@islamicpublishing.org

Web site: www.islamicpublishing.org

Printed by: Erkam Printhouse

Language: Chichewa

Kapangidwe Ka Wudu, Ghusl Komanso Salah

Asım Uysal

“Bismillahr-Rahmanir-Rahim”

“Mdzina la Mulungu wa Chisoni ndi wa Chifundo”

Basmalah

Allah ndi liwu lathu loyambirira.
Ndife odzazidwa ndi chikhulupiro.
M'mawa uliwose ndikadzuka,
Ndimathamangira kunena mawu akuti bismillah.
Pamene ndikudya kapena kumwa chakumwa,
Ngakhaleso ndikamatsekula mabuku anga,
Ndipo ndimapeza mphanvu mkati mwa mtima wanga,
Ndipo mawuwa samachoka pakamwa panga,
Allah amandigwira dzanja.

Kudziwa Za Chipembedzo Kudzera Mmafuso Ndi Mayankho Ake

Kodi Mbuye wanu ndi ndani? Allah

Kodi adakupangani inu ndindani? Allah ndi amene adandipanga.

Kodi ndiwe kapolo wandani? Ndine kapolo wa Allah

Kodi tidachokera kuti ndiposo tikupita kuti? Tidachokera kwa Allah ndipo tikubwerera kwa Iye.

Kodi ndi chifukwa chiyani tidalengedwa? Tidalengedwa kuti timutumikire komaso kumupembedza Allah.

Kodi anthu akuyenera kuchita chiyani? Anthu akuyenera kumupembedza Allah, kumvera Mtumiki komanso kukhala mchipembedzo cha Allah padzikolinolapansi ndikuchipanga kuti chifalikire pena palipose mmiyoyo yawo.

Kodi kuyambira liti pamene takhala a silamu? Kuyambira pa “Qaru Bala” takhala tili a Silamu, alhamdulillah.

Kodi mawu akuti “Qalu Bala” amatanthauza chiyani? Allah, olemekezeka asadalenge dziko lapansi, adalenga mizimu ya anthu (amene alipo ndiponso amene adzabwera), adaisonkhanitsa pamodzi pamsaso pake ndipo adafunsa nati; “Alastu bi rabbikum” (Kodi ine si Mbuye wanu?). Ndipo mizimu ija idayankha niti; “Indedi ndinu Mbuye wathu”, inayankha motsindika kunena kuti, “tidzakutumikirani inu ndikudalira thandizo lanu”. Nthawi imene zidachitika zimenezi imatchedwa “Qalu Bala”.

Kodi Allah alipo mungati? Allah ndi m'modzi.

Kodi chipembedzo chanu ndichiti? Chisilamu.

Buku lanu ndi liti? Quran “al-karim”.

Kodi muyenera kumayang’ana kuti mukamapemphera (qibla)? Mukuyenera kumayang’ana ku kaba.

Kodi m’badwo wanu ndi uti? M’badwo wa Adam (mtendere ukhale pa iye).

Kodi mukuchokera m’dera la ndani? M’dera la Muhammad (SAW).

Kodi dzina la abambo ake lidali ndani? Dzina la bambo ake lidali Abdullah.

Nanga mayi ake dzina lawo adali yani? Mayi ake adali Amina.

Nanga dzina la mayi yemwe adamulera lidali yani? Mayiyu dzina lake lidali Halima.

Kodi agogo ake amuna dzina lawo adali yani? Adali Abdulmuttalib.

Nanga amalume ake dzina lawo adali yani? Adali Abu Talib.

Kodi mtumiki wathu adabadwira kuti? Iye adabadwira ku Mecca.

Nanga adabadwa mchaka chanji? Iye adabadwa mchaka cha 571 A.D.

Kodi makolo a Mtumiki wathu adamwalira chaka chanji? Bambo a Mtumiki wathu adamwalira patangotsala miyezi iwiri kuti iyeyu abadwe ndipo mayi ake adamwalira pamene Mtumiki wathu adali ndi zaka zisanu ndi chimodzi.

Kudziwa za chipembedzo kudzera mmafuso ndi mayankho ake O

Kodi iye adayamba utumiki wake ali ndi zaka zingati?
Utumiki wake udayamba pamene iye adali ndi zaka makumi anayi (40) ndipo adagwira ntchito yake ya utumiki kwa zaka 23.

Kodi mtumiki wathu adamwalira ali zaka ndi zingati?
Iye adamwalira ali ndi zaka 63.

Kodi manda a mtumiki wathu ali kuti? Manda a mtumiki wathu ali ku Medina.

Kodi mtumiki wathu adali ndi ana angati? Adali ndi ana asanu ndi awiri (7). Ana ake a akazi mayina awo adali: Zaynab, Ruqiyya, Ummu Kulthum ndi Fatimah. Ndipo ana ake a amuna adali Qasim, Abdullah ndi Ibrahim. Kupatula Fatimah yekha, ana onse a mtumiki adamwalira iye akadali ndi moyo.

Kodi azikazi a Mtumiki kwa ifeyo ali ngati ndani? Iwo ali ngati amayi athu, amayi a Silamu onse.

Kodi mkazi wake oyamba adali ndani? Mkazi wake oyamba adali Khadijah ndipo mkazi wake otsiriza adali Aishah.

Kodi Mtumiki wathu adali ndi zizukulu zingati? Iye adali ndi zizukulu ziwiri zazimuna ndipo mayina awo adali Hasan ndi Husayn. Komanso zizukulu ziwiri zazikazi; Zaynab ndi Umu Kulthum.

Kodi ana amenewa adali ayani? Ana amenewa adali a Ali ndi Fatimah.

32 Fards

Iman (chikhulupiriro). *Iman* ndipamene munthu watsimikiza ndi mtima wako ndiposo kuvomereza ndipakamwa pako. Zimenezi zikutanthauza kuti kutsimikiza ndi mtima wako za china chilichose chimene Mtumiki (SAW) adabweresa kuchokera kwa Allah ndikunena zimenezi ndipakamwa pako.

Nsanamira Za Chikhulupiriro (Amantu)

1. Kukhulupirira kuti kuli Allah ndipo ndi mmodzi yekha.
2. Kukhulupirira za angelo a Allah.
3. Kukhulupirira mabuku amene adatumizidwa ndi Allah.
4. Kukhulupirira atumiki a Allah.
5. Kukhulupirira za tsiku lomaliza ndikuukaso kwa akufa
6. Kukhulupirira kuti zabwino ndi zoipa zimachokera kwa Allah.

Nsanamira Za Chisilamu

1. Kunena Shahadah
2. Kusala m'mwezi wa Ramadan
3. Kupemphera kasanu patsiku
4. Kupita ku Hajj ngati ndikoyenera kutero kwa iwe.
5. Kupereka zakat (zachifundo) ndi anthu amene ali a chuma pa chuma chawo, kamodzi pa chaka.

**Zinthu Zoyenera Kuzichita (Fards) Pamene Tikuchita
Wudu**

1. Kutsuka nkhope kamodzi.
2. Kutsuka mikono mpaka popindapa.
3. Kupukuta mbali imodzi yamutu ndi madzi.
4. Kutsuka mapazi mpaka pa msomali.

**Zinthu Zoyenera Kuchita Pamene Tikuchita Ghusl
(Kuzisambitsa Kwa Kukulu)**

1. Kuthira madzi ochuluka mkamwa
2. Kutsuka mphuno poikamo madzi mpaka pamene payambira timibowo tamphuno.
3. Kusamba thupi ndikuonetsetsa kuti thupi lonse lakwana madzi osasiya palipose posagunda madzi.

Zoyenera Kuchita Pamene Tikupanga Tayammum

1. Choyambirira pangani niyyah (zonenedwa za mumtima zimene zimafotokoza za zomwe ukufuna kupanga pa nthawi imeneyo) ya tayammum.
2. Kachiwiri pukutani makutu pogwiritsa ntchito manja anu ndikupukuta nkhope yanu ndipo kenaka pukutaninso mikono yanu.

Zoyenera Kuchita Pamene Tikupemphera (Salah)

Zinthu zisanu ndi chimodzi zimachitidwa tisanayambe kupemphera ndipo zinanso zisanu ndi chimodzi zimachitidwa pa mbuyo pa mapemphero.

a- Zochitidwa Tisanayambe Mapemphero

1. Kuzyeletsa kuchokera kuzinthu zimene zimatidetsa ife muuzimu (hadath): Kutsuka hadath, zimene zimadetsa

koma muuzimu zimene sizingaoneke ndi maso athu popanga wudu, ghusul, komanso tayammum.

2. Kuziyeretsa ku najasat (zinthu zooneka ndi maso zimene zimatidetsa): Chotsani zonyasa zimene zili pa thupi lanu, pa zovala zanu ngakhaleso pa malo ochitira mapemphero.

3. Satru lawrah (kuziphimba kwa thupi): Kubisa magawo a thupi amene mogwirizana ndi malamulo a chipembedzo sakuyenera kuoneka. Kwa amuna akuyenera kuzibisa kuyambira pamayambiriro pa mwendo mpaka mmawondo awo. Ndipo kwa anthu akazi akuyenera kubisa china chilichose kupatula manja, nkhope ndi mapazi awo.

4. Kuyang'ana ku Qiblah (malo oyang'ana tikamapemphera): Tikuyenera kuyang'ana ku Quiblah pamene tikupemphera.

5. Nthawi: Mapemphero ena aliwose akuyenera kuchitika panthawi yake yoyenera.

6. Niyyah (cholinga): Kupanga niyyah ya mapemphero amene ukufuna kupemphera pa nthawi imeneyo.

b- Zinthu Zimene Zimachitika Pamene Mapemphero Ali Mkati:

1. Mawu otsegulira akuti; takbir (Allah akbar): Ndikuyamba mapemphero ndi mawu akuti “Allah Akbar”.

2. Qiyam (kuimirira); Tikuyenera kuimirira pa nthawi imene tikupemphera (pokhapokha ngati pali amene sangathe kuimirira monga kulumala)

3. Qiria (Kawerengedwe) Tikuyenera kuwerenga Qur'an pamene tikupemphera.

4. Ruku': kuwerama

5. Sujud: kugunditsa mphumi pansi.
6. Qadato L-Ahirah (kukhala pansi komaliza): Kukhala pansi pa mapeto pa mapemphero mpaka kufikira ponena “At-tahiyyat”.

Fardi: Izi ndi zinthu zimene Allah amalamula kuti zichitike monga kupemphera (salah), kusala kudya komanso kupereka zachifundo (zakati). Ndizoletsedwa kusatsatira zimene Allah amalamula (fardi). Ngati wina akana kuchita zimenezi amachotsedwa muchipembedzo.

Sunnah: Awa ndi mawu kapenango ntchito zimene ndicholinga chofuna kupembedza, mtumiki wathu okondeka (SAW) adali kuzichita. Ngakhale nthawi zambiri sizichitidwa komano ndizabwino kwa ife; zimenezi zimatchedwa Sunnahs.

Haram: Zinthu zimene zimaletsedwa monga kumwa mowa komaso azimayi kuwonetsa tsitsi kwa amuna achilendo, zimatchedwa Haram. Kuziletsa kuzinthu zomwe ndizoletsedwa kuli ndi mphoto yake. Aliyense amene amachita zinthu zimene ndizoletsedwa ndi ochimwa. Aliyense amene amafuna kusakhulupirira amatuluka mchipembedzo.

Kasamalidwe Ka Malo Osambira

- Tisanalowe mchimbudzi tikuyenera kupinda buluku lathu kuopa kuti lingagweredwe ndi madontho a mikodzo ndiposo sitikuyenera kukodza choimirira.

- Sitikuyenera kudya, kumwa ngakhaleso kuyankhula pamene tili mu chimbudzi.
- Mukuyenera kulowa mchimbudzi ndi mwendo wanu waku manzere ndipo mukamatuluka yambani ndi mwendo wakumanja.

Mmene tingazisamalire pamene tili ku chimbudzi:

Mukuyenera kuzisamala nokha pogwiritsa ntchito dzanja lanu lakumanzere ndiponso gwiritsani ntchito madzi ochuluka. Ngati palibe madzi mutha kugwiritsa ntchito chinthu china chimene chili choyenera. Asilamu amene amapemphera akuyenera kusamalitsa pa mtundu wakuzisamalira umenewu.

Wudu

Wudu; mawu amenewa amatanthauza kusamba mmanja, mikono mpaka pa chigong'ondo, mapazi komanso kupukuta ndi madzi mbali imodzi yamutu wathu.

Kapangidwe ka wudu

Ngati ndikotheka mukhoza kuyang'ana ku Qiblah ndipo Munene kuti "ndikufuna ndipange wudu, A'udhu billah min ash-shaytan r-rajim (Ndikutenga chitetezo mwa Allah kwa satana otembereredwa)". Mukatero sambani m'manja maulendo atatu. Pamene mukusamba mmanja, onetsetsani kuti pena palipose pagunda madzi. Ngati muli ndi mphete pa chala chanu isuntheni moizunguliza kuti madzi athe kufika pa chala chanucho.

Ikani madzi mkamwa mwanu pogwiritsa ntchito dzanja la manja, chukuchani ndipo kenaka lavulani, pangani izi maulendo atatu. Tsukani mano anu pogwiritsa ntchito miswak kapena mswachi ngati muli nawo. Ngati mulibe gwiritsani ntchito chala chanu cha chikulu chakudzanja la manja ndiponso chala chimene timapangira shahadah.

Kenaka tengani madzi ndikuika mphuno mwanu ndi dzanja lakumanja maulendo okwana atatu. Pamene mukutulusa madzi mphuno mwanu gwiritsani ntchito dzanja lanu lakumanzere.

 Kapangidwe Ka Wudu, Ghusl Komanso Salah

Tsukani nkhopé yanu kuyambira pamene pathera tsitsi mpaka kuchibwano. Pangani izi kokwana katatu.

Tsukani mikono yanu, yambani ndi mkono wakumanja kenaka wakumanzere mpaka pa chigong'ondo maulendo atatu.

Wudu O

Pukutani ndi madzi mbali imodzi ya mutu wanu pogwiritsa ntchito pakati pa dzanja lanu lakumanja.

Pukutani mkaati mwa makutu anu ndizala zanu zoyambirira ndiponso kumbuyo kwa makutu anu pogwiritsa ntchito zala zanu zikuluzikulu.

Pukutani khosi lanu pogwiritsa ntchito kumbuyo kwa zala zanu.

Tsukani phazi lanu lakumanja ndipo tuyambirire ndi chala chaching'ono kwambiri, mukatero phazi lakumanzere mpaka kufikira chamumsomali. Pangani zimenezi maulendo atatu.

Tikamaliza kupanga wudu ndi sunnah kutenga madzi mdzanja lathu lakumanja ndikumwa pa nthawi imene tikuimirira. Pamene tamaliza kupanga wudu, ndizabwino kwambiri kuti tiyang'ane ku Qibla ndikunena kalima ash-shahada ndikuwerenga gawo la "Inna anzalnahu" maulendo atatu.

Zimene Timayenera Kuzichita Ndithu Pamene

Tikupanga Wudu (FARDs)

1. Kutsuka nkhopo kamodzi
2. Kusamba mmanja, mikono mpaka pazigong'ondo kamodzi
3. Kupukuta mbali imodzi yamutu wathu.
4. Kutsuka mapazi anu mpaka pa msomali kamodzi.

Zinthu Zimene Sizokakamiza Pamene Tikupanga

Wudu (SUNNAHs)

1. Kuchita Niyya pamene tikupanga wudu
2. Kuyamba ndi mawu akuti a'udhu komanso bismillah
3. Choyambirira, kusamba mmanja mpaka mopindamu.
4. Kusuka mkamwa pogwiritsa ntchito miswaq kapena nswachi kapenanso kutsuka mano anthu ndi chala chathu chachikulu komanso chala chathu choyambirira.
5. Kusuka ziwalozonse ndikumaliza china chisanayambe kuuma.
6. Kupukuta bwino ziwalo zimene zatsukidwa.
7. Kuika madzi mkamwa ndikuwalavula nthawi iliyonse.
8. Pa nthawi imene simukutsala dzazani ndi madzi mkamwa mwanu ndipo muchukuche.
9. Kusamalitsa kuti zinthu ziyende mudongosolo.
10. Kusuka chiwalo china chili chonse katatu.
11. Kuyambirira ndi nsonga za zala za mmanja komanso mmapazi panthawi imene tikutsuka manja ndi mapazi athu.
12. Kukanula zala zakumanja ngakhalenso zakumapazi.
13. Kukanda ndevu kwa amene alinazo.

14. Kutenga madzi kuika mphuno maulendo atatu ndikuwatulusamo pomina pogwiritsa ntchito dzanja lakumanzere, ndipo tikakhala kuti sitikutsala tikuyenera kugwiritsa ntchito madzi ochuluka.

15. Kuzunguliza mphete ngati ili pa chala

16. Kupukuta makutu

Zinthu Zimene Zimaononga Wudu

1. Chimbudzi kapena mpweya oipa umene umatuluka kuchokera ku malo obisika.

2. Magazi kapena mafinya, komanso magazi ndi mafinya zimene zimakhala zosakanirana ndi zinthu zachikasu zimene zimachokera mthupi.

3. Kulavula (malovu oyenera saononga wudu wanu)

4. Makhololo amene mumapezeka magazi

5. Kugona tulo pamene muli pansi kapenango pamene mukuphunzira

6. Kukomoka kapena kuledzera

7. Kuseka mokweza pa nthawi imene mukupemphera ngati mzako amene wayandikana naye wanva.

8. Penti amene amapakidwa pa zikhadabo amachotsa wudu ndiponso ghulu chifukwa choti madzi amalephera kudutsa pentiyi kuti afike pa chikhadabo.

Machitidwe Akupembedza Amene Sangachitike Popanda Wudu

1. Kupemphera sikungatheke (salah)

2. Buku la Quran silingagwiridwe

3. Tawwaf imene imachitika pozungulira kaba singachitike

4. Sajdahya Tilawah siingachitike

Tayammum

Mawu oti Tayammum amatanthauza kupukuta nkhopo ndi manja athu tikagwira pansi pamene ndi malo opanda nyasi.

Tayammum imachitika motere: Poyambirira timanena au'dhu komanso bismillah. Tikatero timapanga Niyya yoti, "Kudziyretska kuchokera ku zinthu zonyasa". Kenaka timatambasula zala zathu, ndipo zikhatho za manja athu zimaikidwa pa nthaka pamene palibe chonyasa kapena pa chinthu china chake chimene chidapangidwa kuchokera ku nthaka. Kenaka timaikapo manja athu ndipo tikatero timawakhwekhwerezera m'mbuyo ndikuwachotsa pa nthakapo.

Chidziwitso: Tayammum imachitidwa mofanana ndi amuna kapena akazi. Choyambirira manja amaikidwa pansi ndipo kenaka amakhwekhweresedwa chambuyo ndikuchotsedwa pa nthaka.

Zinthu Zoyenera Pamene Tikupanga Tayammum

1. Kupanga niyyah. Niyya imanenedwa ponena kuti, "Ndkufuna ndipange wudu, kuziyeresa ku zinthu zonyasa kapenanso ndikufuna kupemphera".

2. Kukhulitsa kawiri: Choyambirira timakhulitsa manja athu pa nthaka yopanda chonyasa ndikupukuta nkhopo yathu. Ndipo kenaka timaikanso manja ndipo timapukuta mikono yathu mpaka pa zigong'ondo.

SUNNAH (Zimene tingathe kuzichita ngakhalenso osazichita pa nthawi imene tikuchita Tayammum)

1) Kuyamba ndi mawu
oti bismillah

2) Kuika manja
athu pansi zala zili
zotambasula.

3) Kukhwekhwerezza
manja athu poyamba
ndikupitisa kutsogolo
kanaka m'mbuyo.

4) Kupanga zimenezi
mwadongosolo
ndiponso osaimirira
pa nthawi imene
tikupanga izi.

Kunyamula manja athu m'mwamba akhoza kuombana pang'ono kuti akhale ngati asasikako. Kenaka mukuyenera kuika zikhatho za manja anu pansi. Choyambirira balalitsani zala za dzanja lanu lakumanzere. Chala chachikulu komanso choyambirira ndi zala zina zotsalazo gwiritsani ntchito popukutira mkat i mwa mkono wanu wakumanja mpaka popindikapa. Ndipo kenaka pukutani kunja kwa mkono wanu wakumanja pogwiritsa ntchito chala choyambirira komaso chachikulu, pukutani kunja kwa mkono waku manja. Popanga zimenezi tiyeni tionetsetse kuti mmanja mwathu palibe malo omwe atsala osapukutidwa. Tayammum imachitika mogwirizana ndi fards komanso ma sunnahs.

Zifukwa Zimene Zimapangitsa Kuti Munthu Apange Tayammum.

Munthu aliyense amene waipisidwa komanso ali kumwezi atha kupanga Tayammum pazifukwa zotsatirazi:

1. Ngati madzi atalikira pa mtunda okwana 3,032 m.
2. Chifukwa chakudwala
3. Ngati kunja kukuzizira
4. Ngati akuchita mantha ndi adani.

5. Ngati madzi akusowa kapena chifukwa chakusowa kwa zipangizo zotungira madzi. Mukakanika kugwiritsa ntchito madzi okwanira pozisamalira mukhoza kupanga Tayammum. Ngati mungakonde mukhonza kukhala mu mzinda, palibe kusiyana. Ngati mumavala mphete, mukhonza kuichotsa kapenango kungoizunguliza panthawi imene mukupanga tayammum.

Ghusl

Mawu awa amatanthauza kusamba kwa thupi lonse.

Zinthu Zoyenera Pamene Tikupanga Ghusl (fards)

1- Madmada: Kuika madzi ochuluka mkamwa ndikuwapititsa chakukhosiku ndikuchukucha.

2- Istinsaq: Kutsuka mphuno poikamo madzi mpaka pamene padayambira mabowo a mphuno zathu.

3- Kusamba thupi lonse ndikuonetsetsa kuti madzi afika pena paliponse.

Tikamapanga Madmada tikhonza kumwa madzi amene timaika mkamwa aja.

Ma Sunnah A Ghusl

1. Kusamba m'manja mpaka popindapa maulendo okwanira atatu
2. Kutsuka malo obisika
3. Kuchotsa litsiro pathupi pathu ngati lilipo
4. Kupanga wudu ngati mmene timapangira tikamafuna kupemphera
5. Kusamba thupi lonse maulendo atatu.
6. Tisanayambe ghusl tithire madzi pa mphumi pathu maulendo atatu, kuthira madzi pa phewa lathu lakumanja maulendo atatu, phewa lakumanzere maulendoso atatu ndiponso malo ena ndi ena.
7. Kuyamba ndi niyya mumtima mwathu ponena kuti "kuchotsa zonyasa" kapenango "ghusl ya zinthu zonyasa".
8. Kunena mawu akuti bismillah pamene tikusamba mmanja.
9. Kugwiritsa ntchito madzi amene timagwiritsa ntchito nthawi zonse, osati ochulukitsa kapena ochebetsetsa.
10. Panthawi imene tikupanga ghusl tiyeni tikhale osamala posaonetsa ziwalo zathu zabisika. Makamaka tikhale osamala posaonetsa ziwalo zathu mmalo osambiramo amene amagwiritsidwa ntchito ndi anthu ambiri.
11. Kukhula malo onse bwinobwino amene tikuwatsuka
12. Tikuyenera kupanga ghusl pamalo amene wina aliyense sangathe kutiona.
13. Simukuyenera kumayankhula pa nthawi imene mukupanga ghusl. Izi zimatchedwa Mustahab(ndipo zimenezi zili ndi mphoto yake).
14. Simukuyenera kuyang'ana ku quiblah pamene mukupanga ghusl.

Kupanga Ghusl Mogwirizana Ndi Fards, Ma Sunnah Komanso Njira Yoyenera (Adab)

Munthu amene akufuna kupanga ghuls choyambirira akuyenera kunena bismillah ndi niyya ya mapemphero, kenaka apange niyya yopangira ghuls. Akuyenera kusamba mmanja mpaka popindapa, ndipo ngati pali china chake chimene chakakamira kapena kuumirira mmanjamo akuyenera kuchichotsa. Ndipo ngati penapake pali choipa kapena chimbuzi kuzungulira malo obisika kapena mu mtchafumu akuyenera kuzichotsa ndi madzi. Mwanjira ina iliyonse zonyasa zimenezo zikuyenera kuchosedwa. Mukatero tengani madzi mdzanja lanu lakumanja ndikuika mkamwa ndikuchukucha maulendo okwana atatu. Ndipo kenaka ndidzanja lamanja lomwero ikani madzi mphuno mwanu maulendo atatu. Pofuna kuchotsa zonyasa za mkaati mwa mphuno munthu akuyenera kumina pogwiritsa ntchito dzanja la kumanzere maulendo okwanira atatu. Mukatero mukuyenera kupanga wudu ngati mmene mumapangira mukafuna kupemphera (salah). Ngat madzi akuima pamene munthuyo waima, munthuyo sakuyenera kutsuka mapazi ake panthawi imene akupanga wudu. Mukamaliza kupanga wudu, pamene munthu akutuluka mapazi ake akuyenera kutsukidwa. Munthu akamaliza kupanga wudu akuyenera kusambitsa thupi lake, kuzithira madzi maulendo atatu, kuyambira pamutu, kuphewa lakumanja kenaka phewa lakumanzere. Kenako munthu akuyenera kutsuka mabowo a ndolo omwe ali m'makutu mwake. Tikuyenera kulipanga tsitsi lathu kuti madzi athe kufika mkaati mwenimweni. Ngati munthu ali ndi bala pathupi pake ndipo pamangidwa bandeji lokuti silikuyenera kumasulidwa, pamenepa munthu akuyenera kuwonetsesa kuti madzi ayenderera pa bandajiyo ndipo afika mkaati mwenimweni. Ngati madziwo

angabweretse zovuta zina akuyenera kupukutidwa koma ngati kupukutakonso kungavute munthu sakuyenera kuthirapo madziwo komano mmalo mwake angopukutapo ndi madzi pamwamba pa bandejiyo.

Ubwino Wa Ghuls

Ghuls imathandiza kuti thupi liziyenda bwino. Imapangitsaso kuti magazi aziyenda bwino mthupi. Imathandizanso kutsekula mabowo omwe ali pa thupi lathu kuti mpweya uzitha kulowa ndikutuluka mosavuta.

Zinthu Zoyenera Kutsatidwa Popanga Ghuls

Ghuls ndiyofunika kwa azimayi panthawi imene atuluka kumwezi komanso pambuyo pakubereka komanso kwa azibambo ngati azipitsa. Pamene tikupanga Ghuls, ngati madzi afika paphata poyambira tsitsi la munthu wamkazi sakuyeneranso kulimasula ngati tsitsi lake adalimanga. Ndizokwanira kungolinyowetsa tsitsi lake lili lomanga. Likuyenera kutsukidwa ndithu(fards). Pamene tikupanga ghuls timayenera kuzunguliza mphete komanso ndolo kwa azimayi. Pamene tamaliza kuika madzi mphuno komanso mkamwa, ngati pafupi ndi ife pali damu la madzi pokuti pamasambidwa, ziponyereni padamupo thupi lonse maulendo atatu. Ngati pali madzi amene akungoyenda, mukhoza kungopanga wudu komanso ghuls popanda kuziponyerapo. Ngati pazikhadabo zathu pali penti ophodera kapenanso china chilichose chimene chimalepheretsa kuti madzi afike pakhungu, zimenezi zimachititsa kuti ghuls yathu isamalizike.

Zinthu Zimene Zili Za Haramu Kwa Munthu Amene Waipitsidwa Kwambiri Kumbali Yachipembedzo

1. Munthu amene waipitsidwa kwambiri kumbali ya chipembedzo, akazi amene ali kumwezi ngakhalenso amayi amene angobereka kumene sakuloledwa kulowa mu mziki.
2. Sakuyenera kuwerenga Qur'an.
3. Sakuyenera kukhudza Qur'an.
4. Sakuyenera kuzungulira ka'ba.
5. Sakuyenera kupemphera.
6. Sakuyenera kusala.

Zinthu Zimene Zimawakhudza Akazi

1. Kukhala kumwezi
2. Kutuluka magazi pamene angobereka kumene
3. Kutuluka magazi kumene kumachitika mofanana ndi mmene amachitira akakhala kumwezi.

Chidziwitso: Ngati mukufuna kudziwa zambiri zokhudzana ndi akazi, werengani mabuku otchedwa 'izahli Kadin limihali Ansikl;opedis, olembedwa ndi Asim ndiponiso Muside Uysal.

Adhan

Allah akbar (Allah ndiwamkulu maulendo anayi.

Ash hadu ana la lilaha illa Allah (ndikuchitira umboni kuti palibenso mulungu wina koma Allah yekha basi) maulendo awiri.

Ash hadu anna Muhammadan rasulu Allah (Ndipo ndikuchitira umboni kuti Muhammad ndi mtumiki wa Allah) kawiri.

Hayya 'alas salah (Bwerani msanga kumapemphero) kawiri.

Allah Akbar (Allah ndiwankulu) kawiri.

Lailaha illa allah (Palibenso mulungu wina koma Allah yekha basi) kamodzi.

Pamene tikupanga Adhan wa mapemphero a mmawa, fajr, tikanena mawu akuti “hayya ‘ala falah” tikuyenera kuonjezerapo mawu akuti “as-salatu khayru min an nawn” kokwana kawiri. (kutanthauza kuti kupembedza ndikwabwino kuposera tulo). Kumbali ya Iqama (kuitana kumene kumachitika panthawi imene mapemphero akuyamba) Iqama imanenedwa mothamangitsa. Adhan imanenedwa mokweza kuti asilamu a mderalo amve. Pambuyo pa Adhan pamanenedwa pemphero.

Dua Pambuyo Pa Adhan

*Allahumma rabba hadhihi d-da‘wati t-tammati,
wassalatti l-qā’imati, ati sayyidana Muhammadani l-wasilata
wa l-fadilata, wa d-darajata r-rafi‘ata, wa b‘thhu maqaman
mahmudani lladhi wa‘dtahu. Innaka la tukhlifi l-mi‘ad.*

Nkhani: Kodi Allah amafuna chani kwa ife?

Ahmet adali kunyumba pamene amathandiza bambo ake kutchetcha udzu. Ndipo bambo ake adati, “mwana wanga ungandibweretserekko tambula ya madzi?” pamene bambo ake aja adali kumwa madzi aja adhan adayambika, “zikomo Ahmet”, adatero abambo ake. “wapanga zimene ndimafuna ndipo pano Allah akufuna chinachake kwa ife”. Mosawanvetsa bwinobwino Ahmet adawayang’ana bambo ake aja. Ndipo adawafunsa nati “mwati Allah akufuna chinthu chinachake mwa ife?”. Ndipo abambo ake adati “Inde mwana wanga”. “Komano sindikunva kanthu” mwana uja adatero. “Kodi ukunva adhan akulirayo?” Ndipo bambo aja adati, “Mwana wanga, zinthu zimene Allah amafuna

kwa ife zili munjira zosiyanasiyana. Mwachitsanzo, Adhan amawakumbutsa asilamu za lamulo lopemphera". Mumanya lamulo limeneri pa nthawi ina iliyonse ya mapemphero.

Mchipululu Mulibe Nthawi Yeniyeni Yopempherera

Mapemphero alibe nthawi yake yeniyeni mchipululu, munthu akuyenera kupemphera tsiku lina lilonse. Mapemphero amatanthauza kubwera chifupi ndi Allah, kuyankhulana ndi Allah ndiposo kufikira kuwala kwake.

Kupanga wudu, kuziyeretsa kotheratu kukuyenera kuyambira pamene munthu akanali wachichepere. Munthu amene amazisamalira amakhala wa nthanzi, amatetezeka ku matenda, amakhala umoyo wabwino, osangalala ngati mmene amakhala amene amazisamalira.

Mapemphero

Chilango cha kusapemphera

Mu hadith ya mtumiki (SAW) amafotokoza kuti; "Munthu amene samapemphera ali pakatikati pa kufr (kusakhulupirira) ndi Shirk (kukhulupirira zisamba). Kusonyeza kuti kusapemphera ndi njira yopitira ku Kufr. Mukusapemphera muli njira yopitira ku kusakhulupirira". Muchisilamu mulibe kusiya kupemphera. Ngakhale munthu amene akudwala sakuloledwa kusiya kuchita mapemphero. Njira imene munthu odwala angapempherere izafotokozedwa mmusimu. Komanso muchisilamu mulibe chilorezo chosiya kupemphera ngakhale munthu amene ali pa nkhondo. Monga mmene palili chilango chakusapemphera, chimodzi modzinso pali chilango chachikulu pakupemphera mopanda

ndondomeko yabwino. Anthu amene amapanga zimenezi amatchedwa anthu akuba mapemphero. Pakati pa anthu akuba mapemphero amenewa pali anthu amene amayenda Imam asanayende, komanso iwo amene samawerema bwinobwino ngakhalenso kugunditsa mphumi pansi ngati mmene zimayenera kukhalira ndi zina Zotero.

Mu hadith ina mtumiki (SAW) adati, “Munthu wakuba weniwiensi ndi amene amazibera yekha mapemphero ake.”

Nthawi Ndiponso Kuchuluka Kwa Mapemphero Asanu a Tsiku Ndi Tsiku.

1. Salatul-fajr: Nthawi yamapemphero amenewa imapitilira mpaka kutuluka kwa dzuwa. Mapemphero amenewa amakhala ndi marak'ah anayi; awiri a sunnah ndipo awiri ena a fard.

2. Salatu z-zuhr: Nthawi ya mapemphero amenewa ndipamene dzuwa lafika pa liwombo penipeni. Ndipo amakhala ndi marak'ah khumi; anayi a sunnah yoyambirira, anayi a fard ndipo awiri ena a sunnah pambuyo pa mapemphero.

3. Salatu L-asr: Nthawi ya mapemphero amenewa imayambira pamene chithunzithunzi cha chinthu china chilichose chatalikitsidwa kawiri kuposa mulingo wake. Amakhala ndi ma rak'ah asanu ndi atatu; anayi a sunnah ndi anayi ena a fard.

4. Salatu L-maghrib: Nthawi ya mapemphero amenewa imayambira pamene dzuwa lalowa. Amakhala ndi ma rak'ah asanu; atatu a fard ndipo awiri a sunnah.

5. Salatul isha: Nthawi ya mapemphero awa imayamba pamene salatul-maghrib yatha, ndipo imapitirira mpaka

pakuyamba pa salatul fajr. Amakahala ndi marak'ah khumi ndi atatu; anayi a sunnah yoyambirira, anayi a fard, awiri a sunnah ndiponso atatu a salatul-witr (witr ndi wajib).

Salatul-Witr: Mapemphero amenewa amachitika pa nthawi imene tikupemphera mapemphero a Isha. Salatul-witr nthawi zonse imachitika pambuyo pa mapemphero a Isha.

Fard Salah: Awa ndimapemphero amene timachita molamulidwa ndi Allah.

Sunnah Salat: Mapemphero amene mtumiki (SAW) adalamula ndipo adawuza ophunzira ake kuti aziwachita.

Wajib Salah Pakati Pa Zinthu Ziwiri Zimenezi:

Nafilah: mapemphero amene amamubweretsa munthu chifupi ndi Allah.

Nthawi Zimene Sizoyenera Kupemphera (Makruh)

1. Pamene dzuwa likutuluka: Ngati dzuwa likutuluka pamene munthu akupemphera mapemphero a mmawa fajr, mapemphero amenewo amakhala kuti aonongeka. Ndizosaloredwa kupemphera (makruh) mphindi zokwana 45 pambuyo pakutuluka kwa dzuwa.

2. Zawwah: sizoyenerakupemphera pamene kwangotsala mphindi zokwana 45 kuti mupemphere mapemphero a salatul z-zuhur.

3. Ghurub: Pamene dzuwa lalowa sibwino kupemphera pa mphindi 45 pamene adhan sanapangidwe. Komabe ndizoloredwa kupemphera fard ya mapemphero a asr pa tsiku limenero pamene dzuwa likulowa.

Kodi Tingapemphere Bwanji Ma Sunnah A Salatul-Fajr

1) Tikamaliza kupanga wudu, tiyang'ane ku Qiblah ndikuimirira ndi mapazi ndikupanga niyya yonena kuti "chifukwa cha Allah, ndikufuna kupemphera Sunnah (kapenanso fard) ya salatul-fajr."

Mmene Tingaimire Popemphera Komanso Kapangidwe Ka Niyya

Tikamayamba rak'ah yoyamba thupi likuyenera kutakasuka, maso akhale pamalo popangira Sajida ndipo mapazi atalikane pang'ono.

Kapangidwe Ka Takbir

2) Tikamaliza kupanga niyya yathu, tizinena kuti "allah akba" ndikukweza manja anu mpaka chammakutu. Ndipo mikono iziyang'ana ku Qiblah. Mukatero chotsani manja mmakutu muja ndikuzagwira pansi pa chidale chanu. Azimayi amapanga takbir pokweza zala zawo malire muchibwano molingana ndi mapewa.

(Qiyam(Kuimirira) Ndiponso Qira'ah (Kawerengedwe)

3) Tikapanga takbir, dzanja lakumanja limaikidwa pamwamba padzanja lakumanzere ndipo zala za kudzanja lamanja zimayenera zibise zala zakumanzere mpaka popindapa. Akazi akangopanga takbir, amaika manja awo pa mawere awo zala zawo zitagwirana pamodzi.

4) Akaika manja awo pa mawere, mosakweza mawu amanena ‘subhanaka’.

“Allahu Akbar. Subhanaka Allahumma wa be hamdik, wa tabaraka smuk, wa ta’ala jadduk, wa la ilaha ghayruk.”

5) Kenaka akatero amanena ‘a’udhu-basm kenaka surah fatihah (kutsekulira)’

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

“A’udhu billahi mina sh-shaytani r-rajim.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {١}

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {٢}

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {٣}

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ {٤}

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ {٥}
اهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ {٦}
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ {٧}

Bismillahi r-Rahmani r-Rahim. Al-hamdu lillahi Rabbi l-'alamin. Ar-Rahmani r-Rahim. Maliki yawmi d-din. Iyyaka na'budu wa iyyaka nasta'in. Ihdina s-sirati l-mustakim. Sirat alladhina an'amta 'alayhim. Ghayri l-maghidubi 'alayhim wa la d-dallin. Amin."

6) Pambuyo pa fatihah surah yaifupi imawerengedwa mwachitsanzo:

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ {١}
فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحِرْ {٢}
إِنْ شَاءَكَ هُوَ الْأَبْتُرُ {٣}

"Inna a'taynaka l-kawthar. Fasalli li rabbika wanhar. Inna shani'aka huwa l-abtar."

Kuwerama

7) Pambuyo pakuwerenga Quran(Fatihah komanso surah ina) nenani kuti 'Allah Akbar' ndikuwerama. Pamene tili chiweramire (ruku), mutu wanu ukhale mulingo umodzi ndi nsana wanu. Chiuno chanu chikhale choongoka. Maso anu akhale akuyang'ana pothera pa mapazi anu. Mopinda mwa mikono yanu mukhale moongoka. Pamene muli pa

ruku, mukuyenera kunena mawu akuti “subhana Rabbiya L-azim”. Mawu awa atha kuwerengedwa katatu, kasanu ngakhalenso kasanu ndikawiri.

Ndipo kumbali ya akazi amangowerama pang'ono kumbali ya ruku. Samabalalisa zala zawo ndipo amangopinda mabondo awo pang'ono. Ndipo amaika manja awo moongola pa mabondo awo.

Kuimirira: Akachoka pa ruku amaima moziongola bwino.

8) Pamene mukuziongola kuchokera pa ruku, muzinena mawu akuti “Samia Allah liman hamdidah.” Ndipo mukaimirira muziti “Rabbana laka l-hamd” ndikuima kwa kanthawi kochepa, ndipo kenaka nenani kuti “Allahu Akbar” ndikupita pa Sajida.

Kugunditsa Mphumi Pansi (sajdah)

9) Pamene mukupanga sajdah, ikani zinthu izi pansi koma mwandondomeko yake, yambani ndi mabondo anu, kenaka manja anu ndipo malizirani ndi chipumi komanso mphuno yanu. Zala zanu zikhale pamodzi ndipo manja anu akhale mmbalimbali mwankhope yanu. Mapazi anu asatayane ndipo musatukule chala chanu mmwamba. Zala zanu za mmanja ndiponso zakumapazi zikuyenera kuyang'ana ku Qiblah. Mabondo anu atalikirane ndi mimba yanu. Zigong'ondo zanu zikuyenera zisagunde pansi kapenanso ndikulumikizana ndi mimba yanu.

Azimayi pamene ali pa sajdah amayenera kugunditsa pansi zigong'ondo zaho ndipo miyendo yaho isatayane. Pamene agunditsa mutu waho pansi akuyenera kunena mawu akuti "subhana Rabbiya L-ala" mobwereza katatu.

10) Akamaliza sajdah pamene akunena kuti, "Allah Akbar" akuyenera kudzutsa mutu ndikukhala pansi. Kukhala pansi kumeneku kumatchedwa "Jalsah". Pakakhaldidwe kamene ka amayenera kukhalira phazi lawo lakumanzere limene limakhala litayang'ana kumanja. Phanzi lakumanja

lipindike ndipo zala zake ziloze pansi. Ikani manja anu pamwamba pa mawondo anu. Khalanipo ndithu mpaka pamene mungafike ponena kuti “subhana Allah”.

Pamene akhala pansi mapazi awo onse akuyenera kuyang'ana kumanja. Akatero anene kuti “Allah Akbar” ndikuweramanso. Ndikunenanso kuti “subhana Rabbiya l-ala” mobwereza katatu.

Rakah Yachiwiri.

11) Kenaka ndikunena kuti “Allah Akbar” (kuyamba kudzutsa chipumi, kenaka manja ndikumalizira mawondo) musanakhale pansi panganinso rak'ah yachiwiri. Ikani manja anu pamodzi pansi pa chidale chanu ndi kuimirira . Tikafika pamenepa ndiye kuti rak'ah yoyambirira ya sunnah ya salatul-fajr ndiye kuti yatha ndipo yachiwiri imakhala kuti yayambika.

Kuimirira Ndi Kuwerenga Mu Rak'ah Yachiwiri

Mu rak'ah yachiwiri mawu akuti "subhanaka" samanenedwaso. Pamene taika manja athu pamodzi pansi pa chidale chathu timangonena mawu akuti "Bismillah r-Rahmani r-Rahim" kenaka chimodzimodzi ngati mu rak'ah yoyambirira, fatihah imawerengedwa ndi surah ina, ngakhalenso ma ayah ena atatu amawerengedwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {١}
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ {٢}

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ {٣}

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ {٤}

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ {٥}

اَهْدِنَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ {٦}

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ {٧}

Bismillahi r-Rahmani r-Rahimm. Al-Hamdu lillahi rabbi l-'alamin. Ar-Rahmani r-Rahim. Maliki yawmi d-din. Iyyaka na'budu wa iyyaka nasta'in. Ihdina s-sirata l-mustakim. Sirata lladhina an'amta 'alayhim. Ghayri l-maghidubi 'alayhim wa la d-dallin. Amin.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ {١}

اللَّهُ الصَّمَدُ {٢}

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ {٣}

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ {٤}

*Surat al-ikhlas: Qul
huwa Allahu ahad.
Allahu s-Samad. Lam
yalid wa lam yulad.
Wa lam yakullahu
kufuhan ahad.*

Kuwerama (Ruku)

12) Kenaka mukanena kuti “Allah Akbar” pitani pa ruku(wereman). Pamene mwawerama Munene mawu akuti “subhana Rabbiya l-azim” maulendo atatu. Ndipo kenaka nenani kuti, “Samia Allah liman hamidah” ndikuimirira.

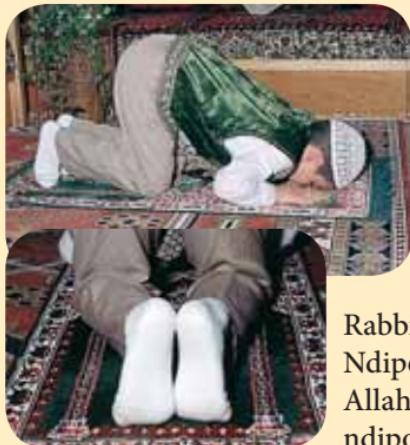
Ndikunena mawu akuti “Rabbana lakal-Hamd”, ndi Allah Akbar ndikupita pa sajhah.

Ndipo kumbali ya azimayi amangowerama pang’ono pamene afika powerama. Samabalalitsa zala zawa za mmanja ndipo amangopinda mawondo awo pang’ono chabe. Ndipo amaika manja awo pamwamba pa mawondo awo.

Kugunditsa Mphumi Pansi (Sajdah)

13) Pamene tilipa sajdah timanena kuti “subhana Rabbiya

La’la” maulendo atatu, ndipo kenaka timanena kuti Allah Akbar, ndipo timazukanso. Timabwerezanso mawu akuti Allah Akbar, ndikubwereraso pa sajdah yachiwiri. Ndipo timanenanso kuti Subhana Rabbiya l-a’la maulendo atatu. Ndipo kenaka timanena kuti Allah Akbar ndikukhala pansi ndipo timanena a “Tahhiyyat”.

Pamene azimayi ali pa sajdah, akuyenera kugunditsa zigong’ondo zaho pansi ndipo miyendo yaho isatayane. Panthawi imene ali pa Sajdah amanena maulendo atatu kuti “Subhana Rabbiyal-a’la”.

A Tahiyat

Tikachoka pa Sajdah, timayenera kukhalanso pansi ponena kuti “Allahu Akbar”. Kukhala kumeneku kumatchedwa ‘qaidat al-akhirah’ (kukhala kotsiriza). Kwa azibambo, zala zaho zakumapazi zimayang’ana ku Qiblah ndipo phazi lakumanja limaimsidwa. Ndipo phazi lakumanzere limagonetsedwa ndipo munthu amakhalira pa

phazilo. Ndipo maso amayenera kukhala pa ntchefula zathu ndikuwerenga “At-tahiyyat” kakhalidwe kamene amuna amakhala kamasiyana ndi mmene amachitira azimayi. Akazi amayang’anitsa mapazi awo onse kumanja ndikukhalira pa katumba wawo. Manja ndiponso zala zawo zonse pamodzi zimaikidwa pa mawondo awo.

At-tahiyyatu lillahi wa s-salawatu wa t-tayyibatu, as-salmu ‘alayk, ayyuha n-nabiyyu wa rahmat Allahi wa barakatuh, as-salamu ‘alayna wa ‘ala ‘ibadillahi s-salihin. Ashhadu an la ilaha illa Allah wa ashhadu anna Muhammadan ‘abduhu wa rasuluh.

Pakukhala komaliza pambuyo pa at-tahiyyatu pamawerengedwa “*Salli barik wa rabbana*”.

- *Allahumma salli ‘ala sayyidina Muhammadin wa ‘ala ali sayyidina Muhammadin kama sallayta ‘ala Ibrahima wa ‘ala ali Ibrahima, innaka hamidun majid.*

- *Allahumma barik 'ala Muhamadin va 'ala ali Muhamadin kama barakta 'ala Ibrahim wa 'ala ali Ibrahim, innaka hamidun majid.*

- *Rabbana atina fi d-dunya hasanatan wa fi l-akhirati hasanatan wa qina 'adhaba n-nar.*

Rabbana ghfirli wa li walidayya wa li l-mu'minina yawma yaqumu l-hisab.

14) Pambuyo pa pemphero limeneri, tembenuzirani mutu wanu ku manja ndipo mapewa anu aziyang'ana pa phewa lakumanjalo, ndipo Munene kuti "As-salamu alaykum wa rahmatullah".

15) Ndipo mukatero tembenuzirani mutu wanu ku manzere ndipo maso anu aziyang'ananso paphewa lakumanzerelo ndikunena mawu akuti "As-salamu"

Tikafika pamenepa ndiye kuti ma rak'ah awiri a sunnah kapena fard amapemphero ammawa a salat alfajr amakhala kuti athera pamenepa. Tikamaliza mapemphero a fard, Mtumiki (SAW) adalamulira kunena maulendo atatu mawu

akuti “Astaghfirullahha L-azim” (Allah ndikufuna kuti mundikhululukire zochimwa zanga)

**Dua Komanso Tesbih Zimene Zimanenedwa
Pambuyo Pa Mapemphero.**

Allahumma anta s-salamu wa minka s-salam. Tabarakta ya dha l-jalali wa l-ikram.

'Ala rasulina salawat.

(*Allahumma salli 'ala sayyidina Muhammadin wa 'ala ali sayyidina Muhammad.*) izi aliyense amanena payekha chamumtima.

Subhan Allahu wa l-hamdu lillahi wa la ilaha illa Allahu wa Allahu Akbar. Wa la hawla wa la quwwata illa billahi l-'aliyyi l-'azim.

Pambuyo pake a'udhu-bismalah amanenedwa pamodzi ndi Ayat al-kursi. (vesi ya kumpando wachimfumu) kenaka timanena ma dua ama tesbih awa

Tesbih	Tanthauzo
<i>Subhanallah:</i> ka 33	Ulemerero ukhale kwa Allah
<i>Alhamdulillah:</i> ka 33	Matamando apite kwa Allah
<i>Allahu Akbar:</i> ka 33	Allah ndi wamkulu koposa

Allahu Akbar. La ilaha illahu, wahdahu, la sharikah lah. Lahu l-mulk wa lahu l-hamdu wa huwa 'ala kulli shay'in qadir.

Pemphero limene limanenedwa pambuyo pa mapemphero:

A'udhu billahi mina sh-shaytani r-rajim. Bismillahi r-rahmani r-rahim.

Matamando apite kwa mbuye wa maiko onse, ndipo mtendere ndi madalitso zipite kwa mtumiki wathu Muhammad ndi apa banja lake komanso omutsatira ake.

Timamutamanda iye komanso kumupempha chithandizo ndipo timatembeukira kwa iye pakulapa. Ndizachidziwikire kuti amalandira kulapa komanso kuwakhululukira anthu okhulupirira kumoyo osatha. O Mbuye wanga, landirani mapemphero ndiponso kupembedza kwathu pamodzi ndizolakwa zathu. O Mbuye wanga, tikhululukiren'i ife zochimwa zathu, tichitireni chifundo, katilowetesen'i ku mparadiso ndikutiteteza ife ku moto waku Gahena. O'mbuye wanga zipangeni zintchito zathu kuti zikhale zokusangalatsani. O'mbuye wanga thandizani chisilamu ndiponso asilamu. O Mbuye wanga, titetezeni ife ku kusakhulupirira, ku chikhulupiro choti kuli milungu yochuluka, ku umphawi ndiponso chilango cha mmanda.

O mbuye wanga!
Ndikukupemphani moyo wautali,
nzeru zopindulitsa komanso
mtendere mdziko lino ndiponso
limene lili nkudza. (Pa nthawi
imeneyi mutha kunena china
chilichose chimene mukufuna
kwa Allah).

O' Mbuye wanga, pa tsiku la
chiweruzo, dzanditetezeni ine,

amayi ndi abambo anga ndiponso anthu onse okhulupirira kudzera muchifundo chanu.O' inu Allah wachifundo chonse ndiwa chisoni. Amen! Amen! O mbuye wanga, landirani mapemphero anga. Ndipo kenaka nenani kuti "*Subhana Rabbika, Rabbi l-izzati 'amma yasifun wa salamun 'ala l-mursalin, wa l-hamdu lillahi Rabbi l-'alamin. Al-Fatihah*". Ndipo pa mbuyo pake Munene au'dhu basmalah pamodzi ndi Fatihah.

Mmene Tingapempherere Salat Az-Zuhr

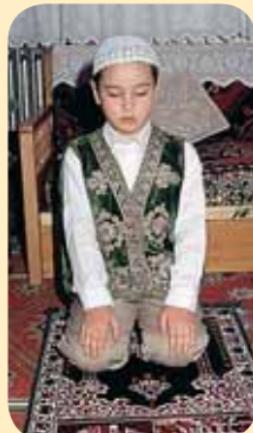
Salat az-zuhr imakhala ndi ma rak'ahs khumi, anayi oyambirira amakhala a Sunnah, anayi enawo amakhala a fard, ndipo awiri omalizawo amakhala a Sunnah.

Sunnah Yoyambirira Ya Salat Az-Zuhri: Sunnah yoyamba imakhala ndi ma rak'ah anayi.Ndipo timanena kuti," chifukwa cha Allah ndikufuna kupemphera sunnah yoyambirira ya mapemphero a salat-az zuhr". Mukapemphera ma rak'ah awiri, chimodzimodzi ngati momwe zimachitikira mapemphero a Sunnah a salat al-fajr, khalani pansi ndikunena at-tahiyyat. Mukatero osanenanso kalikonse Munene kuti, "Allahu Akbar" ndikuimirira pa rak'ah yachitatu. Rak'ah yachitatu imayambika pongonena kuti,"Bismillah" mukamakhala pansi pambuyo pakuwerenga Fatihah ndiponso sura mmarak'ah awiri oyambirira aja, chitaninso chimodzimodzi mu rak'ah yachitatu ndiponso yachinayi. Munene atahiyat, "Allahumma salli", Allahumma barik" ndiponso "Rabbana atina" mpaka kumapeto, kenaka pelekani salam.

Fard Ya Salat Az-Zuhr: Fard ya mapemphero amenewa ndi ma rak'ah anayi. Nenani kuti, "chifukwa cha Allah, ndikufuna ndipemphere fard ya mapemphero a salat-az

zuhur". Zimakhala ngati sunnah yoyambirira ya mapemphero a zuhr. Mu rak'ah yachitatu komanso yachinayi, pamangowerengedwa fatiha yokha basi. Surah kapena ayah ina iliyonse siimawerengedwa.

<i>Rakah Yoyambirira</i>	<i>Rakah Yachiwiri</i>	<i>Kukhala Pansi Koyambirira</i>
Iqamah (kwa amuna)	Basmalah	At-Tayiyyat
Niyyah	Fatihah	
Takbir	A surah	
subhanaza	Ruku'	
Audhu-basmala	Sajdah	
Fatihah		
Asurah		
Ruku		
Sajdah		

<i>Third Rak'ah</i>	<i>Fourth rak'ah</i>	<i>Kukhala komaliza</i>
<i>Basmal</i>	<i>Basmal</i>	<i>At-Tahiyyat</i>
<i>Only Fatihah</i>	<i>Fatihah</i>	<i>Allahumma salli</i>
<i>Ruku'</i>	<i>Ruku'</i>	<i>Allahumma barik</i>
<i>Sajdah</i>	<i>Sajdah</i>	<i>Rabbana</i>
		<i>Salam</i>

Dziwani Izi: Mapemphero a fard a salat az-zuhr salat al-asr komanso Isha Onse amapempheredwa mofanana.

Sunnah yomaliza ya salat az- zuhr: Sunnah yomaliza imakhala ndi ma rak'ah awiri. Ndipo Munene kuti, "chifukwa cha allah, ndikufuna ndipemphere sunnah yomaliza ya salat az-zuhr.

Dziwani Ichi: Mapemphero amenewa ndi chimodzimodzi mmene timapempherera sunnah ya fajr. Mutha kuona pamenepo mmene timapangira. Amapempheredwa chimodzimodzi ngati mmene timapempherera ma sunnah a salat al-maghrib ndiponso sunnah yomaliza ya mapemphero a salat-ishā.

Mmene Tingapempherere Salat Al- Asr:

Mapemphero amenewa amakhala ndi ma rak'ah asanu ndi atatu, anayi a sunnah ndipo anayi ena a fard.

Sunnah Ya Salt Al-Asr: Sunnah imeneyi imakhala ndi ma rak'ah anayi. Choyambirira pangani Niyya ponena kuti, "chifukwa cha Allah, ndikufuna ndipemphere sunnah ya salat al-Asr" kupemphera kwake kumafanana ndi momwe timapempherera mapemphero a sunnah ya zuhur kupatula mu rak'ah yachiwiri, pambuyo pakunena atahiyyat mumapitiriza ndikunena Allahumma Sallim/barik. Pambuyo

pakunena mawu amenewa, nenani kuti “Allah akbar” ndipo Imani pa rak’ah yachitatu, ndipo ngati mukuyambilanso mapemphero nenani kuti subhanaka ndiponso audhu-basmala, kenaka Fatihah komanso Surah.

Fard Ya Mapemphero A Salat Al-Asr: mapemphero amenewa amakhala ndi ma rak’ah anayi. Pangani niyya yanu ponena kuti, “chifukwa cha allah, ndikufuna ndipemphere fard ya salat al-asr.” Imapempheredwa ngat fard ya salat al-zuhr.

Kapempheredwe Ka Salat Al-Maghrib:

Mapemphero amenewa amakhala ndi ma rak’ah asanu atatu a fard ndipo awiri a sunnah.

Fard Ya Salat Al-Maghrib: Fard yamapemphero amenewa imakhala ndi ma rak’ah atatu. Pangani niyya ponena kuti, “chifukwa cha Allah, ndikufuna ndipemphere fard ya salat al-maghrib”. Mukapemphera ma rak’ah awiri oyambirira ngati a pa salat al-fajr mukakhala ndikunena atahiyat imirirani pa rak’ah yachitatu. Mu rak’ah yachitatu timangonena Fatihah yokha basi. Pamene takhala pansi, timanena atahiyat, salli, barik ndiponso ma dua a rabbana ndipo tikatero tinena salam.

Sunnah Ya Salat Al-Maghrib: Sunnah ya mapemphero amenewa imakhala ndi ma rak’ah awiri. Pangani niyya ponena kuti, “chifukwa cha Allah ndikufuna ndipemphere sunnah ya salat al-maghrib”.

Sunnah yake imafanana ndiya salat al-fajr. Mutha kuona mmene timapangira ya fajr.

Kapempheredwe Ka Salat Al-Isha:

Mapemphero amenewa amakhala ndi ma rak'ah khumi; anayi amakhala a sunnah yoyambirira, anayi a fard ndipo awiri enawo amakhala a sunnah yachiwiri.

Sunnah Yoyambirira Ya Isha: Sunnah yoyambirira imakhala ndi ma rak'ah anayi. Pangani niyya yanu ponena kuti, "Chifukwa cha Allah ndikufuna ndipemphere sunnah ya Isha". Pempherani ngati mmene mumachitira ndi sunnah ya asr.

Fard Ya Isha: Fard imakhala ndi ma rak'ah anayi. Pangani niyya ponena kuti, "chifukwa cha Allah ndikufuna ndipemphere fard ya Isha". Pempherani ngati mmene mumachitira pa zuhr kapenanso Isha.

Sunnah Yomaliza Ya Isha: Sunnah yomaliza ya Isha imakhala ndi ma rak'ah awiri. Pangani niyya yanu ponena kuti, "chifukwa cha Allah ndikufuna ndipemphere sunnah yomaliza ya Isha".

Dziwani Ichi: Sunnah imeneyi timapemphera ngati momwe timapempherera sunnah ya fajr. Mutha kuona pamene po mmene timapangira. Ma sunnah a salat al-asr, onsewa amapempheredwa mofanana.

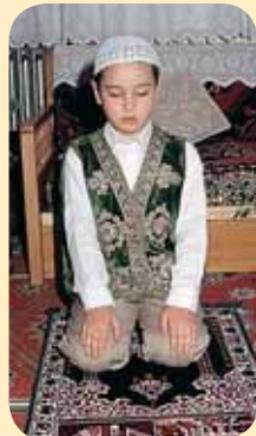
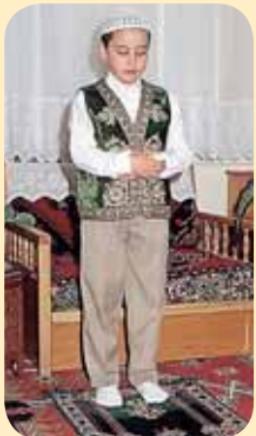
Salat Al-Witr

Mapemphero amenewa amakhala ndi ma rak'ah atatu. Ma rak'ah awiri oyambirira amapempheredwa mofanana ndi ma rak'ah awiri oyambirira a sunnah ya fajr, kupatula kuti pambuyo pa rak'ah yachiwiri, panthawi imene mukukhala pansi, mumangonena atahiyat yokha musanaimire pa rak'ah ya chitatu. Mu rak'ah yachitatu pambuyo pakunena Fatihah ndiponso kuwerenga sura ina, kwezani manja anu

kufikira cha mmakutumu, ndipo nenani takbir, ndipo mukatero ikani manja anu pa chidale chanu. Pa nthawi imeneyi mumawerenga pemphero la qunut. Pambuyo pakuwerenga qunut, ndi nthawi ya ma surahs. Mukamaliza dua imeneyi ndiponso pamene tikuwerama ndiponso kupanga sajda kenaka timamaliza mapemphero athu. Ngati simukunena dua ya qunut mukhonza kunena “*Allahumma ghfir li*” musanawerame.

Mmene Tingapempherere ma Rak'ah Atatu a Salat Al-Witr

Rakah Yoyamba	Rakah Yachiwiri	Kukhala Pansi Koyamba
<i>Niyya</i>	<i>Basmalah</i>	<i>At-Tahiyyat</i>
<i>Takbir</i>	<i>Fatihah</i>	
<i>Subhanaka</i>	<i>Surah</i>	
<i>A'udhu-basmalah</i>	<i>Ruku</i>	
<i>Fatihah</i>	<i>Sajdah</i>	
<i>Surah</i>		
<i>Ruku</i>		
<i>Sajdah</i>		

<i>Rakah Yachitatu</i>	<i>Mthawi Ya Takbir</i>	<i>Kukhala Pansi Kotsiriza</i>
<i>Basmalah</i>	<i>Nthawi ya Takbir komanso Qunut</i>	<i>at-Tahiyat</i>
<i>Fatiyah</i>	<i>Qunut</i>	<i>Allahumma salli</i>
<i>Surah</i>	<i>Ruku</i>	<i>Allahumma barik</i>
	<i>Sajdah</i>	<i>Rabban</i>
		<i>Salam</i>

Fards Ya Mapemphero

Zinthu zimenezi zidaikidwa mu mndandanda kumayambiriro kwa bukuli mu dzina lakuti “32 fards”.

Zinthu Zimenezi Zimaononga Mapemphero:

- 1- Kuganiza za chinthu china chake cholingana ndi dziko lapansi ndiponso kutulutsa mawu, ngakhalenso kunena kuti “oh” kapenango “ah” chifukwa chakunva ululu, kuyabwa ngakhalenso kutopa.
- 2- Kuyesera kutsokomola kongozikakamiza.
- 3- Kutulutsa mpweya kuchokera mkamwa.
- 4- Kuwerenga ayah ndicholina chofuna kumuyankha winawake.
- 5- Kunena mawu akuti, “tuluka” kapena “choka” kepanango mawu ena ofanana ndi amenewa kwa mphaka kapena galu poyesera kumuthamangitsa.
- 6- Kumeza matalala kapena madzi amvula amene agwera pakamwa panu pa nthawi imene mukupemphera.
- 7- Kuwerenga ayah molakwika kumene ndikusintha tanthauzo lake.

- 8- Kwa amuna, kuima pambali pa mkazi.
- 9- Kukonda malo amodzimodzi omwewo kwa maulendo okwana atatu pamene muli pa ruku
- 10- Ngati pamalo poyenera kukhala munthu pakhala palibepo munthu mpaka pofikira powerama kafenango ngati chinthu china chake chakuda chagwera pa zovala zanu, zimenezo zimaimitsa mapemphero.
- 11- Kutukula mapazi anu onse pamene mukupanga Sajdah.
- 12- Kuona matenda akumwezi amkazi pamene mukupemphera.
- 13- Ngati dzuwalatuluka pa nthawi imene mukupemphera mapemphero a fajr.
- 14- Kuyankhula pa nthawi ya mapemphero chifukwa cha kuiwala mwangozi kafenango mwadala.
- 15- Kumwa kapena kudya china chake pa nthawi ya mapemphero.
- 16- Kuseka mokweza mwakuti wekha kunva.(komanso ngati mwatseka komabe ena akunva nawo, zimaonongaso mapemphero)
- 17- Kusayang'ana ku qiblah
- 18- Kuyesera kupanga chinthu china chake pa nthawi imene mukupemphera.

Sajdah (Kugunditsa Mphumi Pansi) Ya Zoiwalika

Sajdah al-sahw imatanthauza “kugunditsa mphumi pansi pa zinthu zimene tinaiwala”. Imamalizitsa kafenango kuchotsa china chili chose chimene sichinachitidwe

kapenanso choonjezera chimene tinachiiwala ngakhalenso kuchitidwa pa nthawi imene timapamphera mosadziwa kapenanso chifukwa choiwala.

Sajdah al-sahw imapangidwa pa zinthu zitatu:

- 1- Pakuchedwa kwa fard
- 2- Kuchoka kwa wajib
- 3- Kuchedwa kwa wajib

Mmene tingapangire sajdah yakuiwala: Pakukhala kotsiliza kwa mapemphero (Pamene mumanena salams) werengani atahiyat kenaka mukapanga salam ku mbali zonse, nenani kuti “Allah Akbar” pitani pa Sajdah maulendo awiri kenaka khalaninso pansi. Nenani atahiyat allahumma komanso rabbana ndipo mukatero pangani salam ku mbali zonse pamenepa mapemphero anu amakhala kuti atha.

**Surah Imene Imawerengedwa Pambuyo Pa
Salat Al-Fajr**

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ {٢٢}

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ

الْمُهَمَّيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَارُ الْمُتَكَبَّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ {٢٣}

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ {٢٤}

Bismillahi r-Rahmani r-Rahim.

Huwa Allahu lladhi la ilaha illa huw. 'Alimu l-ghaybi wa sh-shahadati huwa r-rahmanu r-rahim. Huwa Allahu lladhi la ilaha illa huw. Al-maliku l-quddusu s-salamu l-mu'minu l-muhayminu l-'azizu l-jabbaru l-mutakabbir. Subhana Allahi 'amma yushrikun. Huwa Allahu l-khaliqu l-bari'u l-musawwiru lahu l-asma'u l-husna. Yusabbihu lahu ma fi s-samawati wa l-ard. Wa huwa l-'azizu l-hakim.

Surah Imene Imawerengedwa Pambuyo Pa Salat Al-'Isha

آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ
مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ أَمْنٍ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَكُبُّهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا غُفرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ {٢٨٥} لَا يُكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن
نَسِينَا أَوْ أَخْطَانَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ
عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ {٢٨٦}

Bismillahi r-Rahmani r-Rahim.

Amana r-rasulu bima unzila ilayhi min rabihi. Wa l-mu'minuna kullun amana billahi wa mala'ikatihi wa kutubihi wa rusulihi, la nufarriqu bayna ahadim min rusulihi. Wa qalu sami'na wa ata'na ghufranaka rabbana wa ilayka l-masir. La

yukallifullahu nafsan illa wus'aha, laha ma kasabat wa 'alayha ma ktasabat. Rabbana la tu'akhidhna in nasina aw akhta'na. Rabbana wa la tahmil 'alayna isran kama hamaltahu 'ala lladhina min qablina. Rabbana wa la tuhammilna ma la taqata lana bih. Wa'fu 'anna wa ghfir lana wa rhamna. Anta mawlana fansurna 'ala l-qawmi l-kafirin.

Zokhudza Kupemphera Pagulu (Jam'at): Malipiro a munthu amene amapempherera pagulu amakhala makumi awiri ndi mphambu zisanu kuchuluka kwake kuposa munthu amene amapempherera pa yekha. Pa chifukwa chimenechi pakakhala anthu awiri kapena kuposera apo akuyenera kupemphera pagulu.

Mapemphero Ena Kupatula Mapemphero Asanu A Tsiku Ndi Tsiku

Salat al-Jum'ah: Nthawi ya mapemphero amenewa imafana ndi nthawi ya salat al-zuhr. Imakhala ndi ma rak'ah awiri amene amapempheredwa pagulu mmalo mwa salat al-zuhr. Onse pamodzi amakhala ndi marak'ah khumi. Marak'ah a sunnah amakhala po asanu ndi atatu; anayi amapangidwa mapemphero asanayambe ndipo anayi enawo amapangidwa pambuyo pa mapemphero. Pamene nthawi ya mapemphero amenewa yafika, choyambirira pempherani marak'ah anayi a sunnah. Pambuyo pa khutbah, pempharani marak'ah awiri a salat al-jum'ah pagulu lonse. Pambuyo pama rak'ah awiri a fard amenewa, pempheraniso anayi ena a sunnah. Mukamaliza, ndizabwino kwambiri kwa inu ngati mungapemphere ma rakah ena awiri pofuna kupemphera "waqt sunnati".

Zimene Zimapangitsa Salat Al-Jum'ah Kuti Ikhale Fard (Yokakamiza)

1- Ndi fard kwa amuna pamene kwa akazi si fard. Komabe ngati pali mzimayi panthawi ya salat al-jum'ah ndipo wapemphera nawo mapemphero amenewa, kwa iye zimawerengeredwa ngati wapemphera salat al-zuhr.

2- Njira yaku salat al-zuhr ikuyenera kukhala yotseguka komanso yomasuka.

3- Simukuyenera kukhala kuti muli pa ulendo

4- Simukuyenera kukhala kuti mukudwala koma mukhale a thanzi.

5- Musakhale a khungu

Kuti Salat Al-Jum'ah Ikhale Yovomerezeka:

Monga mmene palili zinthu zina zoyenera zimene zimapangitsa salat al-Jum'ah kuti ikhale fard chimodzimodzinso pali zinthu zina zimene zimapangitsa kuti ikhale yovomerezeka.

1- Salat al-Jum'ah ikuyenera kupempheredwa pa mapemphero a zuhr

2- Khutbah ikuyenera kuwerengedwa mapemphero asanayambike

3- Pamalo pamene pakuchitikira mapemphero a jum'ah pakhale pakuti aliyense akhoza kufikapo.

4- Kupatula Imam, pakuyeneranso kukhala anthu osachepera atatu.(kumbali ya Imam abu yusuf, ndizovomerezeka ngati pali anthu awiri)

5- Pakuyenera kupeze ka munthu oti akhoza kutsogolera mapemphero.

6- Malo opempherera Jum'ah akuyenera kukhala mu mzinda

Salat Al-Id: Kwa anthu amene salat al-jumah ili fard, ndi wajib kwa iwonso kupemphera marak'ah awiri a salat al-id pa chaka. Salat al-Id imakhala ndi ma rak'ah awiri. Mapemphero amenewanso amapempheredwa pagulu. Mapemphero amenewana amayambika chakummawa pamene dzuwa langotuluka kumene. Pamene nthawi imeneyi yafika, anthu amapanga niyyah yaho ponena mokhulupirika kuti,” ndikufuna ndipempehere salat al-id, imene ndi wajib potsatira imam”.

Salat Al-Musafir (mapemphero a munthu wapa ulendo).

Munthu amatengedwa kuti ali pa ulendo pamene wangochoka mdera lake, mtauni yake kapenanso pamne amakhala pofuna kupita malo ena. Kuyenda paulendo wamtunda ndithu pafupipafupi kwa masiku atatu (umene ndi ulendo wamaola 18 kapenanso wa 90kilomita). Ngati wapa ulendoyi akufuna kukhala pamalo pamene wafikapo kwa masiku khumi ndi asanu kapena kuposera apo samatengedwaso ngati mulendo. Ngati akuganiza zongokhala masiku ochepera khumi ndi asanu, munthu ameneyu amatengedwabe ngati mulendo. Ndipo ngati iye anganene kuti “ine ndikunyamuka lero” kapenanso kuti “ine ndinyamuka mawa”, pamene munthuyo ngakhale atakhala kwa zaka khumi iye azatengedwabe ngati mulendo.

Munthuwapaulendoamapempheramarak'ahawirimmaloo mwa mapemphero a fard amene amakhala ndi marak'ah anayi. Marak'ah atatu kapena awiri amapempheredwa onse. Ndipo akapeza malo abwino ndikuima komanso ngati ali ndi nthawi yokwanira, iye amayenera kupemphera ma sunnah ngati mmene zimayenera kukhalira.

Khomo Lolowera Kuchisilamu

“Al-kalimat, at-tawhid komanso al-kalimat ash-shahadah”

Kodi munthu angakhale bwanji msilamu?

Munthu amakhala msilamu ponena Al-kalimat, at-tawhid komanso al-kalimat ash-shahadah ndiponso kukhulupirira zimenezi kuchokera pansi pa mtima.

Kodi kufunika kwa chisilamu ndikotani?

Al-kalimat at tawhid.

Al-Kalimat At Tawhid:

“*Lailaha, illallah, Muhammadun rasulullah*”.

Tanthauzo: “Palibenso mulungu wina koma Allah yekha ndipo kuti Muhammad(SAW) ndi Mtumiki Wake.

Lailaha: (Palibepo mulungu wina): Ndikulumbira kuti sindizavomereza milungu inayo imene anthu azazipangira okha ndipo kuti ndidzaziyeretsa mu mtima mwanga pamaso pa Allah. Ndikuzikonza mu mtima mwanga, kuziyeretsa

ku milungu imeneyo chifukwa cha Allah yekha komanso chipembedzo chake. Izi zikuyenera kuchitika chifukwa choti mtima umene sunayeretsedwe sungakhale ndi chikhulupiriro chabwino pa Allah, monga ngati mmene nyumba yabwino siingamangidwe pa maziko owonongeka.

Illa Allah: Pambuyo pakukana milungu yabodza, ndavomereza Allah yekha kukhala mbuye wanga.

Muhammadun Rasulullah: Mawu amenewa amatanthauza kuti “kupembedza mbuye wanga kumeneku sikumachitika mogwirizana ndi bid’ah (zinthu zimene anthu adangozibweretsa mchipembedzo). Koma kumachitika molingana ndi mmene Quran imaphunzitsira mmene mtumiki adaphunzitsira komanso mmene mtumikiyo adatiphunzitsira.

Kalimat Ash-Shahadah:

“Ashhadu an la ilaha illa Allah wa ashhadu anna Muhammadan abduhu wa rusuluhi”

Tanthauzo: Ndikuchitira umboni kuti palibenso mulungu wina koma Allah yekha ndipo Muhammad (SAW) ndi kapolo komanso mtumiki wake.

Ashhadu An La Ilaha Illa Allah: Mawu awa amatanthauza kuti “Ndikuganiza, kunvetsetsa, kuvomereza mu mtima wanga, ndikunena ndipakamwama panga kuti palibenso mulungu wina (wamphanvu zonse, oyang’anira dziko lonse ndiponso anthu onse amene amakhala mdzikolo) koma Allah yekha. Ngati wina anganene kuti “Ineyo ndikupezekwa koma osati chifukwa cha Allah”, pameneba amatanthauza kuti “ndikumukana Allah ndipo sindikumudziwa iye”.

Kukhulupirira Mwa Allah

Nkhani: Allah Amationa Ife:

Salih adawafunsa amalume ake kuti;

Ndi chifukwa chiyani sitimamuona Allah?

Amalume adayankha nati;

“Sitimamuona Allah chifukwa choti maso athu sadapangidwe kuti tingathe kumuona iye”

Nanga zimatheka bwanji zimenezi amalume?

Kodi ungarthe kujambula chithunzi cha china chilichose pogwirtsia ntchito kamera yako?

“Inde ndingathe kutero”

Kodi ungathenso kujambula chiwindi, mapapo ngakhalenso mmimba mwako ?

“Ayi, ndi makina a x-ray okha amene angathe kutero”

Chimene ndikutanthauza ine ndi chakuti pamene akujambula samajambula zinthu zimene zingaoneke ndi makina a x-ray chifukwa china chilichonse chimajambulidwa mosiyanasiyana. Allah sadapange ife kuti tizitha kumuona.

Nanga Allah amationa ife?

Inde, mu mdima, mchipinda, ngakhalenso titavala zovala zakuda, koma Allah amationa.

Ntchito Za Allah (*Sifat*)

A- as Sifat adh-dhati B- au Sifat ath-thatubi

A- as Sifat adh-dhati: Zinthu zimenezi zilipo zokwana zisanu ndi chimodzi

1- Wujub: Mawu amenewa amatanthauza kupezeka. Allah amapezeka pena pali ponse ndiponso pa nthawi ina iliyonse.

2- Qidam: Kupezeka kwa Allah kulibe chiyambi. Allah alibe chiyambi, iye adalipo pachiyambipo

3- Baka: Sipadzapezekanso mathero akupezeka kwake. Allah alibe mathero, iye ndiwamuyaya. Ndipo ndiwamoyo nthawi zonse.

4- Wahdaniyyah: Mawu amenewa amatanthauza “kukhala mmodzi” kutanthauza kuti ndizosatheka kupeza ntchito ndiponso machitidwe ake mwa winanso. Allah alibe omuthandizira ngakhalenso ofanana naye.

5- Mukhalafatun li l-hawadith: Kutanthauza kuti palibe chimene chinalengedwa chimene chimafanana naye. Allah samafanana ndi china chili chonse chimene chidachita kupangidwa.

6- Qiyam bi Nafsihi: (*Qiyam bi dhatihi*): Kupezeka kwa Allah ndikuchokera kwa iye mwini. Iye samafuna kupezeka kwina kulikonse. Koma china chilichose chimamufuna iye.

B-As-sifat ath-Thabuti: Zinthu zimenezi zilipo zokwana zisanu ndi zitatu.

1- Hayat: Mawu amenewa amatanthauza ‘kukhala ndi moyo’ Allah ndiye mwini wa moyo komanso kukhala ndi moyo.

2- Ilm: Mawu amenewa amatanthauza “kudziwa” Allah amadziwa china chili chonse.

3- Sami: Mawu amenewa amatanthauza “kumva”. Allah amanva china chili chonse.

4- Basar: “Kuona” Allah amaona china chili chonse.

5- Iradah: “Kukhumba kabenanso kufuna”. Allah amafuna komanso kukhumba china chili chonse chimene iye wafuna.

6- Qudrah: Allah ndi mwini mphanvu (qudrat). Mphanvu za Allah ndizokwanira pa chinachilichonse.

7- Kalam: Allah amayankhula. Iye amayankhula kwa amene wamufuna ndipo amanena zimene iye akufuna.

8- Takwin: Mawu amenewa amatanthauza kuti “kupanga kapena kulenga”. Allah adalenga china chili chonse pa dziko lapansi komanso kumwamba.

Mafunso Olingana Ndi Ntchito Za Allah

Kodi mulengi wako ndi ndani?	Allah
Ndi ndani amene amaona china chili chonse?
Ndi ndani amene amanva china chilichonse?
Ndi ndani amene amadziwa zinthu zonse?
Ndi ndani amene amapereka thandizo ku zinthu zonse?
Ndi ndani amene ali ndi mphanvu yopanga china chili chonse?
Ndi ndani amene amapezeka pena pali ponse?
Ndi ndani amene kupezeka kwake kuli chiyambi?
Ndi ndani amene kupezeka kwake kulibe mathero?
Ndi ndani amene alibe ofanan naye?
Ndi ndani amene alibe othandizana naye?
Ndi ndani amene samafunanso wina wake?
Ndi ndani amene samafa?
Ndi ndani amene ali ndi mphanvu zonse?
Ndi ndani amene sadachite kubadwa ndiponso alibe mwana?
Ndi ndani amene amatiteteza ife?
Ndi ndani amene amatikhululukira ife?
Ndi ndani amene amatipatsa ife moyo?
Kodi mbuye wanu ndi ndani?
Kodi ndindani amene ali wamkulu koposa?
Ndi ndani amene ali okongola kwambiri?
Ndi ndani amene timamkonda koposa?
Ndi ndani amene amatithandiza panthawi ya mavuto?
Ndi ndani amene timampempha kuti atiteteze pamene tili ndi mantha.?
Ndi ndani amene amatisamalira ife?
Ndi ndani amene amatiteteza kuzoopsyta?

Ndi ndani amene adalenga dziko lonse?	Allah
Ndi ndani amene adalenga nyenyezi?
Ndi ndani amene adalenga mwezi?
Ndi ndani amene adalenga duwa?
Ndi ndani amene adalenga dziko lapansi, kumwamba ndiponso mpweya?
Ndi ndani amene amayendetsa nyenyezi kumwamba ndikuziika mwadongosolo?
Ndi ndani amene amagwetsa mvula?
Ndi ndani amene adalenga anthu kuchokera popanda kanthu?
Ndi ndani amene adandilenga ine?
Ndi ndani amene adalenga makolo anga?
Ndi ndani amene adalenga nyama?
Ndi ndani amene adalenga zomera?
Ndi ndani amene adalenga mapiri?
Ndi ndani amene adalenga zipatso komanso masam- ba?
Ndi ndani amene amatidyetsa ndiponso kutipatsa madalitso?
Ndi ndani amene amameretsa zomera kuchokera ku nthaka yakufa?
Ndi ndani amene amatulutsa maluwa osiyanasiyana ndiponso fungo kuchokera mmaluwamo?
Ndi ndani amene amapha za moyo?
Ndi ndani amene adalenga china chili chonse?
Kodi mwini wake wa dziko lonse ndi ndani?

Zoyenera Kuchita Kwa Allah

- 1- Kumukhulupirira Allah yekha basi, osamupatsa omuthandizira.
- 2- Kumkonda Allah ndi mtima onse kupambana wina aliyense
- 3- Kuyang'ana kwa Allah yekha pa chikhululukiro cha machimo athu.
- 4- Kudalira pa Allah yekha, kupempha kwa iye yekha tikafuna thandizo?
- 5- Kumpembedza iye yekha nthawi zonse
- 6- Kumuthokoza pa zabwino zimene amatipatsa
- 7- Kuwakonda iwo amene iye amawakonda ndipo kudana nawo iwo amene iye amadana nawo
- 8- Kuchita zinthu zimene iye adalamula ndikusiya zinthu zimene iye amaletsa.

Nkhani: Ophunzira Amene Adanena Kuti “Allah Kulibe” Komanso Yankho La Imam Abu Hanifa:

Kalekale mdziko la Baghdad mudali munthu wina amene adali wamkulu kwambiri. Dzina lake adali Imam al-A'zam (Imam wamkulu kwambiri) abu hanifa. Adali ophunzira odziwika bwino kwambiri pa dziko lonse. Iye adaphunzitsa ophunzira ochuluka. Munthu wina aliyense wa mdera lake adali kumpatsa iye ulemu. Ngakhalenso mmasiku amenewo padali munthu wina osaganiza amene pa iye yekha amazitenga ngati ophunzira ndipo adali kunena kuti “kulibe Allah”. Kuli konse komwe iye adali kupita adali kukangana ndi ophunzira. Ophunzira ameneyu adanvaponso za kutchuka kwa Abu Hanifa ndipo iye adafuna kumufikira Abu

Hanifa ndikukamuza kuti kulibe Allah. Pofuna kupanga zimenezi iye adanyamuka ulendo opita ku Baghdad. Ndipo adamupezedi Abu Hanifa ndipo adayankhula zomwe iye amafuna pofunsa kuti, "Kodi mulungu aliko kapena ayi?". Koma Abu Hanifa sadangofikira kumuyankha ayi ndipo mmalo mwake adamuuze kuti akumanenso tsiku lotsatira lakelo pamalo pomwepo ndipo iye mwini adzadziyankhe funso lakelo. Monga mmene mukudziwira kuti mtsinje wa Tigris umadutsa pakati pa Baghdad ndipo udadula mzindawu pawiri. Tsiku lotsatira lake Abu Hanifa sadafike munthawi yake pamalo paja adagwirizana kuti akumanepo. Ndipo munthu amene adali kuzitenga yekha kuti ndi ophunzira uja adaipidwa. Ndipo pamene adatsala pang'ono kuchoka pa malo paja, Abu Hanifa adafika. Ndipo munthu uja adamufunsa Abu Hanifa kuti, "Ndichifukwa chani wachedwa? Kodi kapena unali ndi mantha pa mtsutso wathu? Abu Hanifa adaseka ndipo adamuyankha nati, "Ayi sindinali kuchita mantha, monga ukudziwa ine ndimakhala kutsidya kwa mtsinje uko, ndipo palibenso mlatho pafupi owolokera kubwera mbali yakuno. Ndinali kuyembekezera ndithu kuti mwamsangamsanga mulatho ukhonza kuzimanga okha popanda munthu wina kuumanga. Izi zinachitika ndithu kungoti zinatengerapo kanthawi pang'ono, ndipo ndidawolokera pa mlathowo choncho ndinachedwelapo komano panopo ndafika?

Munthu onama uja adati; "Ukunama. Kodi zidayamba zachitikako kukhala mlatho popanda oumanga? Kodi kumeneko sikuledzera?

Abu Hanifa adayankha, "O munthu iwe! Poona kuti ndizosatheka kukhala mlatho umene ungabwere paokha, nanga zingattheke bwanji dziko kupezekwa popanda olipanga?

Mdziko lino popanda chifukwa ngakhale tsamba lomweri silimasuntha. Siungathebe kupanga chinthu china chake kuti chikhale chiyambi cha kupezeka kwa china chili chonse?

Pokumana ndi mawu amenewa, munthu uja amene amazitenga yekha ngati ophunzira adazindikira kulakwitsa kwake. Iye adazindikira kuti alipo amene adapanga dzikoli. Ndipo iye adapepesa ndikusiya zomwe adali kuyankhula. Adakhulupirira za kupezeka kwa Allah ndiponso kuti alipo mmodzi yekha.

Kukhulupirira Za Angelo (Malaik)

Maonekedwe a Angelo:

- a) Angelo ndi oyera kotheratu, zolengedwa zapamwamba kwambiri ndipo adalengedwa kuchokera ku kuwala. Iwo si amuna kapena akazi, samakwatira ndipo samadya kapenanso kumwa.
- b) Angelo samaoneka.
- c) Angelo samadziwa zinthu zosaoneka. Iwo amangodziwa zimene Allah wawaphunzitsa.

Ntchito Za Angelo

Ntchito ya Angelo ndikumutamanda Allah, kuimba za ulemerero wake, ndiponso kupanga china chili chonse chimene alamulidwa.

Ntchito Za Angelo Akuluakulu Anayi

1- Jabra'll (Gabriel): Iye ndi amene amatenga chibvumbulutso ndiponso mabuku opatulika ndikupita nawo kwa Aneneri.

2- Mika'il (Mikaeli): Iye amayang'anira zochitika za chilengedwe (monga mvula ndi mphepo)

3- Israfil: Iye adapatsidwa ntchito yoimba lipenga pa tsiku lachiukitsso.

4- Azra'il (Azrael): Ntchito yakutenga miyoyo idapatsidwa kwa mngelo ameneyi.

Amenewa ndi angelo akuluakulu. Allah amalamulira angelo ena onse kudzera mwa angelo amenewa.

Angelo Ena Ndiponso Ntchito Zawo:

Kiraman Kitabin: Kumanja ndi kumanzere kwa munthu wina aliyense kumakhala mngelo amene amalemba china chilichonce chimene munthu amanena komanso kupanga. Mngelo waku manja amalemba zabwino ndipo wakumanzere amalemba zoipa. Mabuku amenewa adzaperekedwa kwa mwini wake pa tsiku la chiweruzo. Chiweruzo chidzachitika malingana ndi mabuku amenewa.

Munkar ndi Nakir: Awa ndi angelo amene adapatsidwa ntchito yofunsa mafunso kwa anthu amene adaikidwa mmanda.

Nkhani: Kodi zingattheke bwanji Azrall kupha anthu ochuluka pa nthawi imodzi?

O ana inu okondedwa, mwakhalanso muli kufunitsitsa kudziwa za chimenechi. Mzimu wathu tingatthe kuwuyerekezera ndi golobo limene likuwala ndiponso imfa ngati golobo limene lathima. Nthambo za magetsi zimene zafika pa nyumba yanu zinalumikizidwa ndikumene kumachokera mphanvu ya magetsi kodi sichoncho? Kodi mukudziwa chimene chingachitike ngati munthu amene

amagwira ntchito ku malo amene kumachokera magetsiwo atauzidwa kuti, "thimitsa magetsi malo akuti akuti?". Iye adzathimitsa magetsi mmalo omwe wauzidwawo mu kanthawikochepa, magetsiochuluka adzathima. Poyang'anira chimenechi, tingathe kuganizira za Azrail pokhala ndi malo oyatsira komanso kuthimitsila amene adalumikizidwa ku mphanvu zosaoneka za mizimu yathu. Pamenepa zimene zimachitika zimakhala za pompopompo, akangoyendetsa chala chake, Azrail amachotsa miyoyo yochuluka kwambiri pakamodzi.

Kukhulupirira Malemba (*Kutub*)

Malemba opatulika ochokera kumwamba adatumizidwa ndi Allah kwa aneneri kudzera mu chibvumbulutso (wahy).

Wahy: Chibvumbulutso ndikulumikizidwa kwa Allah ndi akapolo ake amene ndiosankhidwa pakati pa anthu ngati aneneri, kudzera kwa mngelo Gabriel. Wahy imalandiridwa ndi aneneri okha basi. Malemba amene adatumizidwa ndi Allah amatchedwa "suhuf (masamba)" chifukwa chakuti amakhala malemba ochepta. Mwachitsanzo:

Masamba khumi a Adamu.

Masamba makumi asanu a Shith's (Seth)

Masamba asanu ndi atatu a Idris

Masamba Khumi a Abraham.

Koma malemba onsewa samapezeka lero lino.

Mabuku akuluakulu alipo anayi:

1- Torah (at-Tawrat): Buku limenerilidabvumbulutsidwa kwa Mose.

2- *Masalimo (az-Zabur)*: Ili lidabvumbulitsidwa kwa Davite.

3- *Uthenga wabwino (injil)*: Buku limeneri lidabvumbulitsidwa kwa Yesu.

4- *Qur'an "yolemekezeka"*: Buku limeneri lidabvumbulitsidwa ndi Allah kudzera mwa mngelo Gabriel kwa mtumiki Muhammad (SAW). Buku lokhalo limene limatetezedwa ndikusungidwa monga mmene lidabwerera kwa Allah ndiye ndi Qur'an yokha basi. Qur'an idabvumbulitsidwa osati kuti iziwerengedwa kwa akufa okha ayi ngati mmene asilamu ena osaphunzira amaganizira lero lino. Siidabvulitsidwe kuti iziwerengedwa kwa odwala komanso mmanda popanda kunvetsetsa Mfundu zake komanso tanthauzo lake. Mu Qur'an muli Mfundu zimene zimakhudza miyoyo ya asilamu onse, kuyambira akadali wachichepere mpaka mmanda. Msilamu akuyenera aziyendetsa moyo wapa dziko pano molingana ndi Mfundu za Qur'an, ndipo ndikoyenera kuti iye azivomereze mfundozo. Qur'an idamalizidwa muzaka 23 ndipo muli ma surah okwana 114.

Kukhulupirira Mwa Atumiki

Atumiki ndi anthu amene adasankhidwa ndi Allah kuti adziwitse kwa akapolo ake za china chilichonse chimene iye amafuna.

Makhalidwe Amene Akuyenera Kupezeka Mwa Atumiki

1- *Sidq*: Mawu awa amatanthauza choonadi: Atumiki ndi anthu a choonadi kwambiri ndiponso okhulupirika.

2- Amanah: Atumiki ndi anthu akuti muzonse akhonza kudalilidwa ndiponso kukhulupiriridwa.

3- Tabligh: Atumiki akuyenera kubweretsa chipembedzo ndiponso malamulo otumizidwa ndi Allah kwa anthu ake mmene alili.

4- Fatanah: Atumiki akuyenera kukhala anthu a nzeru kwambiri.

5- Ismah: Atumiki amakhala kutali kwambiri ndi ntchimo ndiponso choipa.

Kuchuluka Kwa Atumiki

Mtumiki oyambirira adali Adam (SAW) ndipo omalizira ndi Muhammad (SAW). Pakati pa atumiki awiriwa, atumiki ambiri adabwera ndipo adapita. Atumiki onsewa adali kuitana anthu kuti amutumikire Allah ndiponso kuti akhulupirire za umodzi wake (tawhid). Anthu amati akasochera ndikuyamba kupembedza zinthu zina osati Allah iwo amatumizilidwa mtumiki watsopano, owaitanira kuti akhulupirire zakuti Allah alipo mmodzi yekha.

Atumiki Amene Adatchulidwa Mayina Awo Mu Qur'an

Atumiki amene adatchulidwa mayina awo mu Qur'an alipo makumi awiri ndi mphambu zisanu (25)

Adam	Ibrahim (Abraham)	Musa (Moses)	Yunus (Jonah)
Idris	Ismail (Ishmael)	Harun (Aaron)	Ilya (Elijah)
Nuh (Noah)	Ishaq (Isaac)	Davud (David)	Alyasa (Elisha)
Hud	Yakub (Jacob)	Sulayman (Solomon)	Zakariyya (Zecharia)
Salih	Yusuf (Joseph)	Ayyub (Job)	Yahya (John)
Lut (Lot)	Shuayb	Dhul-Kif	Isa (Jesus)
Muhammad (saw)			

Mujizah (Chozizwitsa): Mujizah amatanthauza kusiya gawo limodzi lakufooka ndiponso kupanda mphanvu. Zozizwitsa ndi zinthu za chilendo zimene zidachitika ndi atumiki mothandizidwa komanso mchifuniro cha Allah pakutsimikizira za utumiki wawo. Anthu ena alibe mphanvu yakutha kupanga zinthu ngati zimenezo.

Kukhulupirira Za Moyo Umene Uli Mkudza (Al- Akhra)

Dawm al-akhira (Tsiku lomaliza): Molingana ndi zofotokozedwa zina, amanena kuti pamene lipenga lidzaombedwa ndi mngelo otchedwa Israfil, zinthu zonse zamoyo zidzagwa pansi ndikufa. Kuyambira pa nthawi imeneyo mpaka kupidirirabe mpaka pa chiukitso cha akufa, kulowa ku mparadiso kwa iwo oyenera kulowawo, ndiponso kulowa ku gahena kwa iwo oyenera kulowawo limatchedwa kuti “tsiku lomaliza”

Molingana ndi zofotokoza zina, moyo umene uli mkudza (al-akhira) umayambika pamene anthu adzayamba kuukitsidwa kwa akufa kuti aweruzidwe pa ntchito zawo ndikupitirira mpaka kale. Palinso maina ena a al-akhira, koma limene limadziwika kwambiri ndi lakuti “yawm al-qiyamah”(tsiku lachiukitso)

Hayat al-Qabr (Moyo wa mmenda): Moyo wa mmenda umayambika pamene munthu wamwalira ndipo umapitirira mpaka pakuukitsidwa kwake. Pamene waikidwa mmenda angelo awiri amabwera ndipo amamufunsa kuti, “kodi mbuye wako ndi ndani? Mtumiki wako ndi ndani? Nanga chipembedzo chako ndi chiti??” Amenewa amatchedwa kuti mafunso a mmenda. Mafunso amenewa amafunsidwa kwa wina aliyense. Anthu amene matupi awo adaotchedwa ndikusanduka phulusa adzafunsidwabe mafunso amenewa. Moyo wa mmenda umatanthauza chiyambi cha moyo wina umene uli mkudza. Anthu amene adzapite kumwamba ndiponso anthu aku gahena amayamba kulawa zokoma zamoyo wakumwamba komanso chilango kwa anthu aku

gahena mocheperako kabenanso kwambiri. Moyo wa mmanda sungayerekezedwe ndi moyo wapadzikolo lino. Koma pamene tikugona, tili mtulo, (limeneri limatchedwa mphwake wa imfa) tikhoza kulawa ndi mizimu yathu, chisangalalo chabwino kabenanso ululu oopsy, kumene kuli kuona chitsanzo cha al-akhirah mmoyo uno.

Janna (Mparadiso) ndi malo amalipiro. Malo amenewa adapangiridwa anthu okhulupirira. Mu ayah amafotokoza kuti “kumene mudzakhala ndi zonse zimene mizimu yanu imalakalaka, zonse zimene mumazifuna” Qur'an 41:31

Jahannam (Gahena) ndi malo a chilango kwa anthu amene adamuukira Allah. Amene adafa amene machimo awo ali akuluakulu ndiponso anthu okhulupirira opanda owathandizira amapita kumeneku pamodzi ndi anthu osakhulupirira amene adzalowe ku Gahena adzachotsedwako pambuyo pakulandira chilango kwa kanthawi, koma anthu osakhulupirira, achinyengo ndiponso amene amakana zakuti kuli Allah adzakhala komweko mpaka kale.

Mahshar: pakuombedwa lipenga la israfil, anthu ndiponso zolengedwa zonse zidzagwa pansi ndikufa. Koma amene adzatsale ndi Allah yekha basi, sipadzakhalanso cha moyo china chilichonse. Kwa kanthawi zidzakhala zili chomwecho. Ndipo kenaka Allah adzamuukitsa mngelo Israfil. Kenaka mngelo Israfil adzayimba lipenga lake kenanso ndipo anthu adzapatsidwanso miyoyo pakamodzi. Ndipo adzasonkhana mu Mahshar kuti aweruzidwe.

Buku la zintchito: Mu Mahshar anthu adzapatsidwa mabuku awo (mabuku amene adalembedwa ndi angelo ndikusungidwa mdzikolo lino). Anthu oyenera kulowa

kumwamba adzalandira mabuku awo kumanja pamene oyenera kulowa ku gahena adzalandira mabuku awo ku manzere.

Hasab (chiweruzo): Allah adzaweruza anthu onse pa nthawi imodzi. Koma pa nthawi imeneyi munthu aliyense adzaganiza kuti iye yekha ndi amene akuweruzidwa. Chiweruzo chimenechi chidzakhala monga mmene mtumiki wathu adafotokozena kuti; wina aliyense adzafunsidwa:

- 1- Za mmene adawonongela miyoyo yawo
- 2- Zimene adachita pogwirirtsa ntchito zomwe amazidziwa.
- 3- Kumene adapeza chuma chawo ndiponso kumene adachionongera (halal kapena haram)
- 4- Ndiponso njira zimene amayendamo ndi matupi awo (Njira zimene zimamusangalatsa ndiponso kuipira Allah)

Al-Mizan (mulingo): Ndipo mosakaikira mayankho adzaperekedwa. Kumeneku ndikuika pa mulingo ntchito za anthu, zoipa kapena zabwino. Palibe munthu amene adzalakwiridwa mu njira iliyonse. China chili chonse choipa kapena chabwino mosakaikira chidzasiidwa pa mulingo. Ntchito ina iliyonse yabwino idzawerengedwa ka khumi ndipo yoipa idzawerengedwa kamodzi.

As-sirat (Pa Mlatho): Imeneyi ndi njira, mlatho umene wina aliyense adzadutsapo. Iwo amene adzaikidwa ku Gahena, okhulupirira amene adzalowe kumwamba, okana kuti kulibe Allah, anthu osakhulupirira komanso achinyengo amene adzagwera ku gahena. Kudutsa mosavuta komanso movutika pa mlatho umenewu, zidzatengera ndi mmene umamtumikira Allah pano pa dziko la pansi. Tidabwera

pano pa dziko kudzapembedza, ndipo tidzabwerera kukaweruzidwa. Ndife alendo pano pa dziko lapansi, tidzafa ndipo tidzabwezeretsedwanso ku moyo.

Nkhani: Nkhani Yoperekanso Moyo Ku Mbalame Zinayi.

Ibrahim (SAW) adali kumuuzza wina aliyense kuti, “mbuye wanga amabweretsa imfa ndiponso moyo.” Ndipo adazikhulupirira zimenezi payekha kuchokera pansi pa mtima. Posatengera zimenezo, tsiku lina Ibrahim adapemphera kwa Allah ponena kuti; “O mbuye wanga! Ndionetsereni mmene mudzaukitsire anthu akufa”.

Ndipo allah wa mphanvu zonse adati, “Kodi kapena udasiya kundikhulupirira kuti ndidzaukitsa anthu akufa kapena bwanji?”

Ibrahim adati, “Ndimakhulupirira kotheratu mbuye wanga, komatu ndikufuna ndione ndi maso anga kuti pakutero mtima wanga ukhale pansi.”

Ndipo Allah adamuyankha nati, “Chabwino, tengambalame zinayi, panga nazo ubale ndipo uzizindikire bwino lomwe. Ukadzaziitana maina awo ndipo zidzabwera kwa iwe ndipo udzazizinge. Nyama yake uzaiduledule ndikuisakaniza pamodzi bwinobwino. Nyama imeneyi uigawe mmagawo anayi ndipo gawo lina lili lonse ukaliike pa mwamba pa Phiri. Ndipo uzaitane maina awo monga udali kuchitira. Ndipo udzaziwona zikubwera kwa iwe mofulumira. Ndiye ukaona zimenezi ukhulupirire bwinobwino kuti mphanvu za Allah ndizokwanira kupanga china chili chonse ndipo sachita chinthusa china chili chonse pachabe, amadziwa zimene amachita. Ibrahim adali osangalala kwambiri chifukwa

zomwe amafuna zidakwaniritsidwa. Ndipo nthawi yomweyo adatenga, njirwa, nkhukutembo ndi mbalame ina ndipo adazipanga kuti zimuzolowere. Kwina kuli konse kumene mbalame zimenezi zidali, zikangonva mawu a Ibrahim akuitana zidali kuuluka mofulumira ndikukafika kumene iye adali. Tsiku lina ,monga iye adalamulilidwa, iye adapha mbalame zija. Atamaliza kuisakaniza nyama ija pamodzi, iye adaigawa mmagulu anayi. Ndipo gawo lina lililonse adakalisiya pa mwamba pa Phiri. Atatero, iye adakakhala pa malo ena. Ndipo iye adaziitana mbalame zija monga iye adali kuziitanira. Posakhalitsa nyama za moyo zoukitsidwa zija zidauluka ndikumupeza pomwe iye adakhala. Pakuona zimenezi, Ibrahim adagwa pansi ndikugunditsa mphumi yake pansi ndikuthokoza mbuye wake. Ndipo chikhulupiriro chake mwa Allah chidaonjezereka koposa.

Kukhulupirira Qadar Komanso Qada

Tanthauzo la Qadar: Kudziwa kwa Allah, kuyambira [pachiyambi mpaka muyaya (popanda chiyambi komanso mathero), nthawi ndiponso malo a zinthu, ndiponso pamene zidzakhale, zonzezi komanso ulamuliro wake wa muyaya(pamene zisanafike pokhalapo) mmene zidzakhaliire zimenezi zimatchedwa Qadar ndipo zimenezi zimatengera ntchito ndiponso kuzindikira kwa Allah. China chili chonse chimayenera kuti chikhalepo motengera ndi mmene Allah adakonzeratu pa chiyambipo. Palibe chinthu chimene chimangobwera pa chokha.

Tanthauzo la Qada: Qaza ndikubwera kwa chinthu china chili chonse (pamene nthawi yomwe chidalemberedwa

yakwana) molingana ndi mmene chidalamulilidwa pa chiyambi. Amene amakhazikitsa zinthu ndi Allah. Amene amabweretsa zinthu zonse molingana ndi mmene zidakhazikitsiridwa ndi Allah. Choncho pali mgwirizano otheratu pakati pa qadar ndi Qada. Ngati Qadar lili ganizo, ndiye kuti zikhonza kunenedwa kuti qada ndi ntchito yokwaniritsa ganizolo.

Ntchito Za Anthu Komanso Zimene Anthu Akuyenera Kuyankha Pa Ntchitozo

a) Zinthu zimachitika osati mwa chifuniro cha anthu.

Chifuniro chathu sichikhudzana ndi zinnthu monga; kubadwa kwathu, nthawi yakufa kwathu ngakhalenso mbali ya umunthu wathu monga kukhala mwamuna kapena mkazi.

b) Zinthu zochitika mchifuniro cha anthu

Zinthu zimene Allah adazikhazikitsa zimene zimafanana ndi chifuniro chathu, zimachitidwa ngati zinthu zimene zidalumikizana ndi chifuniro chathu. Pamene Allah akufuna kuti zinthuzo tzipange, sikuti kumakhala kutikakamiza kuti tipange ayi, kapena ndikumatifunsa kuti, “ndichifukwa chani mudapanga zimenezi?”. Choncho iye adatisiya ife kuti tipange zomwe tingafune ndiponso zolakalaka zathu kuti choncho pambuyo pake tizafunsidwe ndikuyankhapo. Zimenezi zili ngati oyendetsa galimoto, amene mphanvu zochokera ku mota amatha kukhotetsa basi kuti ipite kumanja, kumanzere ngakhalenso kungoipanga kuti izipita chitsogolo. Ngati atafuna akhonza kuponda mabuleki ndipo basi ikhonza kuiima. Ngati angapangitse Ngozi iye samafunsidwa kuti, “ndi chifukwa chiyani moto umachokera ku injini?” Koma

mmalo mwake adzafunsidwa kuti, “Ndichifukwa chiyani umathamangitsa? Ndichifukwa chiyani umakhotera kumanzere kapena kumanja? Nanga ndi chifukwa chiyani sudaime?”

Khayr Ndi Sharr (Chabwino Ndi Choipa)

Simukuyenera kuloweza ma surah a mapemphero amene adalembedwa mchiyankhulo cha chi Latin chifukwa chakuti zotanthauziridwa zimenezi sizimatambasula bwinobwino chi Arabic.

Khayr (chabwino): *Khayr* ndi chinthu china chake chimene ndicha phindu kwa wina wake, motengera ndi zotsatira zake.

Sharr (choipa): *Sharr* ndi chinthu china chake chimene ndi choononga, choipa kwa wina wake. Chifukwa choti palibe namalenga wina kupatula Allah, ndiye kuti mulengi wa chabwinondiponso mulengi wa choipa ndi iyeyo basi. Zidakambidwa mu Qur'an kuti, “Allah ndi mulengi wa china chili chonse.” Mchipembedzo chathu, zinthu zabwino zimalamulidwa ndipo zinthu zoipa zimaletsedwa.

Luntha Limene Lili Mu Chilengedwe Cha *Sharr (Choipa)*

Tikuyenera kumathokoza pamene takumana ndi chabwino, pamene takumana ndi choipa tikuyenera kudekha ndikuyesera kuzikonza.

Zinthu Zokhuza (*Rizq*) Chakudya (Chakudya Chathu Cha Tsiku Ndi Tsiku)

Ndi Allah yekhango amene amadyetsa china chili chonse cha moyo ndi chakudya chimene chimafunikira ku

chinthuso kuti chikhale ndi moyo. Komano ndi udindo wa anthu kusakasaka ndikupeza chakudya. Pamenepa zimatengera munthuyo kuti kodi chakudyacho wachipeza mwa halal or haram.

Zokhudza Nthawi Ya Imfa (Ajal)

Ajal ndi nthawi imene idaikidwa pa moyo wa munthu. Pamene munthu nthawi yake yafika, zilibe kanthu kuti ndiwa chichepere kapena okalamba, wathanzi kaya odwala amayenera kuti afe basi monga mmene Allah adakhaziksira. Ayah imene imanena kuti, “pamene nthawi yawo yakwana, sadzatha kuibwezeretsa mmbuyo ngakhale ndi ola limodzi kapenanso kuipititsa patsogolo (Qur'an 10:49) imafotokoza kuti ajal siizasinthidwa.

Kuwerenga Ma Surah Pa Nthawi Ya Mapemphero (Salah)

Subhanaka

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَبِتَبَارِكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى
جَدُّكَ (وَجَلَّ شَنَاؤُكَ) وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.

Subhanaka Allahumma wa bi hamdik. Wa tabaraka smuk.
Wa t'ala jadduk. (Wa jalla thana'uk).* Wa la ilaha ghayruk.

Tanthauzo: Ulemerero ukhale kwa inu, o Allah matamando apite kwa inu. Dzina lanu lidalilitsike ndipo ukulu wanu ukwezeke. (Matamando ochuluka ndi anu) palibe mulungu wina kupatula inu nokha basi.

At-Tahiyyat

الْتَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَواتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ
إِيَّاهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى
عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

At-tahiyyatu lillahi wa s-salawatu wa t-tayyibat. As-salamu 'alayka ayyuha n-nabiyyu wa rahmatullahi wa barakatuh. As-salamu 'alayna wa 'ala 'ibadillahi s-salihin. Ashhadu an la ilaha illa Allah. Wa ashhadu anna Muhammadan 'abduhu wa rasuluh.

Tanthauzo: Ulemu onse, mapemphero komanso zabwino zonse ndi za Allah. Mtendere ukhale pa iwe, O mtumiki, ndiponso chifundo ndi madalitso a Allah zikhale

pa iwe. Mtendere ukhale pa ife, komanso pa akapolo eni eni a Allah. Ndikuchitira umboni kuti palibenso mulungu wina koma Allah yekha basi. Ndipo ndikuchitiranso umboni kuti Muhammad ndi kapolo ndiponso mtumiki wake.

Allahumma Salli

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى أَلِيٍّ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى أَلِيٍّ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

Allahumma salli 'ala sayyidina Muhamadin wa 'ala ali sayyidina Muhammad, kama sallayta 'ala Ibrahim wa 'ala ali Ibrahim. Innaka hamidun majid.

Tanthauzo: O Allah, Mchitireni chifundo Muhammad ndi a pa banja lake monga mmene mudachitira chifundo Ibrahim ndiponso apabanja ake. Ndithudi ndinu olemekezeka ndi oyenera matamando.

Allahumma Barik

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى أَلِيٍّ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى أَلِيٍّ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

Allahumma barik 'ala sayyidina Muhamadin wa 'ala ali Muhammad, kama barakta 'ala Ibrahim wa 'ala ali Ibrahim. Innaka hamidun majid.

Tanthauzo: O allah dalitsani Muhammad ndiponso apabanja ake, monga mmene mumadalitsira Ibrahim ndinso apa banja ake. Ndithudi ndinu olemekezeka ndiponso oyenera matamando.

Rabbana

رَبَّنَا أَتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ
رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَ لِوَالِدَيَ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابِ

Rabbana atina fi d-dunya hasanatan wa fi l-akhirati hasanatan wa qina 'adhaba n-nar. Rabbana ghfirli wa li walidayya wa lil-mu'minina yawma yaqumu l-hisab.

Tanthauzo: O mbuye wanga, tipatseni ife za bwino mmoyo uno ndiponso zabwino mmoyo umene ulimkudza ndipo tipulumutseni ife ku chilango cha moto. O mbuye wanga, ndikhululukireni zoccoimwa zanga, khululukirani makolo anga ndiponso anthu okhulupirira pa tsiku la chiweruzo.

Ma Dua A Qunut

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَ نَسْتَغْفِرُكَ وَ نَسْتَهْدِيكَ وَ نُؤْمِنُ بِكَ وَ نَتُوبُ إِلَيْكَ وَ نَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَ نُشْتَرِئُ عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَ لَا نَكْفُرُكَ وَ نَخْلُعُ وَ نَتَرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ.

Allahumma innanasta'inuka va nastaghfiruka wa nastahdik. Wa nu'minu bika wa natubu ilayk. Wa natawakkalu 'alayka wa nuthni 'alayka l-khayra kullahu nashkuruka wa la nakfuruk. Wa nakhla'u wa natruku man yafjuruk.

Tanthauzo: O Allah, tikukupemphani chithandizo, chikhululukiro cha machismo athu ndiponso chiengoko. Takhulupirira ndikutembenkira kwa inu. Timakudalirani ndiponso kukutamandani ndi zabwino zonse. Timakuthokozani ndipo sitimaonetsa kusayamika. Timawasiya iwo amene akugalukira.

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ لَكَ نُصَبِّيٌ وَ نَسْجُدُ وَ إِلَيْكَ نَسْعَىٰ وَ نَحْفَدُ
نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَ نَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ.

Allahumma iyyaka na'budu wa laka nusalli wa nasjudu
wa ilayka nas'a wa nahfidu narju rahmataka wa nakhsha
'adhabak. Inna 'adhabaka bi l-kuffari mulhiq.

Tanthauzo: O Allah, timakupembedzani, timapemphera kwa inu, timagunditsa mphumi yathu kwa inu, ndipo timasautsika chifukwa cha inu. Timayembekezera chifundo chanu ndipo timaopa chilango chanu. Ndithudi chilango chanu chidzagwera pa anthu osakhulupirira.

Ayat al-kursi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عَنْهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا
بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Allahu la ilaha illa huwa l-hayyu l-qayyum. La ta'khudhu hu
sinatuwwa la nawm. Lahu mafis-samawati wa mafil-ard. Man
dhalladhi yashfa'u 'indahu illa bi idhnihi. Ya'lamu ma bayna
aydihim wa ma khalfahum. Wa la yuhituna bi shayimmin
'ilmahi illa bima sha'. Wasi'a kursiyyahu s-samawati wa l-ard.
Wa la ya'uduhu hifzuhuma wa huwa l-'aliyyu l-'azim.

Tanthauzo: Mulungu! Kulibe mulungu wina koma Iye yekha, Wamoyo ndi Wamuyaya. Iye saodzera kapena kugona. Zake ndi zonse zimene zili kumwamba ndi padziko lapansi. Ndani amene angakhale m'khalapakati pa Iye opanda chilolezo chake? Iye amadziwa zonse zimene zimachitika mdziko lino ndi zimene zidzachitike m'moyo uli nkudza. Ndipo iwo sadzadziwa chilichonse kuchokera ku nzeru zake pokhapokha ngati Iye afuna. Mpando wake umafika kumwamba ndi dziko lapansi. Ndipo chisamaliro chake pazinthu zonse sichimutopetsa ayi. Iye ndi wapamwamba mwamba ndi Wamkulu zedi.

Surat al-Fatiyah

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ مَالِكِ
يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٤﴾ اهْدِنَا الصَّرَاطَ
الْمُسْتَقِيمَ ﴿٥﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ لَا غَيْرَ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٦﴾

Bismillahi r-Rahmani r-Rahim. Al-Hamdu lillahi rabbi l-'alamin. Ar-Rahmani r-Rahim. Maliki yawmi d-din. Iyyaka na'budu wa iyyaka nasta'in. Ihdina s-sirata l-mustaqim. Sirata lladhina an'amta 'alayhim, ghayri l-maghdubi 'alayhim wa la d-dallin.

1. M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.
2. Kuyamikidwa ndi kwa Mulungu, Ambuye wa chilengedwe.
3. Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.
4. Mfumu ya tsiku la Chiweruzo.
5. Inu nokha tikulambiranu ndipo ndi kwa Inu nokha kumene timapempha chithandizo.
6. Tilangizeni njira yanu yoyenera.
7. Njira ya iwo amene mwawakonda

Surat an-Nas

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَ النَّاسِ ﴿٦﴾

*Qul a'udhu bi rabbi n-nas, Maliki n-nas, Ilahi n-nas, min sharri l-waswasi l-khannas, alladhi yuwaswisu fi suduri n-nas,
min al-jinnati wa n-nas.*

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Nena: “Ine ndifuna kuthawira kwa Ambuye wa anthu.
2. Mfumu ya anthu.
3. Mulungu wa anthu.
4. Kuchokera ku zonyansa za kazitape amene amachoka akatha.
5. Amene amanong'oneza m'mitima mwa anthu.
6. Ya majini ndi anthu.”

Surat al-Falaq

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾
وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

Qul a'udhu bi Rabbi l-falaq, min sharri ma khalaq, wa min sharri ghasiqin idha waqab, wa min sharri n-naffathati fi l-'uqad, wa min sharri hasidin idha hasad.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Nena: “Ine ndifuna kuthawira kwa Ambuye wa M'mbandakucha.
2. Kuchokera ku zinthu zonyansa zimene walenga.
3. Ndi kuchokera ku zonyansa za nthawi ya usiku pamene mdima ufika.
4. Ndi kuchokera ku zonyansa za anthu a matsenga pamene auzila pfundo.
5. Ndi ku zonyansa za munthu wa dumbo pamene achita nsanje.”

Surat al-Ikhlas

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ^{۱۰} إِلَهُ الصَّمَدُ^{۱۱} لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ^{۱۲} وَلَمْ
يَكُنْ لَّهُ كُفُواً أَحَدٌ^{۱۳}

Qul huwa Allahu ahad, Allahu samad. Lam yalid wa lam yulad. Wa lam yakullahu kufuhan ahad.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Nena: Iye ndi Mulungu, mmodzi.
2. Mulungu, Mwini Mphamvu zonse.
3. Iye sabereka ndipo Iye sadaberekedwe.
4. Ndipo palibe wina wofanana naye.

Surat at-Masad

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٢١) تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ٢٢)
سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ٢٣) وَأَمْرَاتُهُ حَمَالَةُ الْحَطَبِ ٤٤) فِي
جِيدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ٥٥)

Tabbat yada Abi Lahabiwwatab. Ma aghna 'anhu ma lahu wama kasab. Sayasla naran dhata lahab. Wamra'tuhu hammalata l-hatab. Fi jidiha hablummin masad.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Aonongeke manja a Abu Lahab, ndipo nayenso aonongeke!
2. Chuma chake ndi ana ake sizidzamuthandiza ai.
3. Iye adzalowa m'moto wa lawilawi!
4. Ndipo mkazi wake amene amanyamula nkhuni.
5. Mkhosi mwake muli chingwe chopota cha mlaza.

Surat an-Nasr

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفُتْحُ ۝۱۝ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝۲۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَابًا ۝۳۝

*Idha ja'a nasrullahi wal-fath. Wara'ayta n-nasa yadkhuluna
fi dinillahi afwaja. Fasabbih bi hamdi Rabbika wastaghfirhu,
innahu kana tawwaba.*

*M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini
Chisoni Chosatha.*

1. Pamene chithandizo cha Mulungu chidza ndi kupambana.

2. Ndipo uona anthu akulowa m'chipembedzo cha Mulungu mu unyinji wawo.

3. Motero lemekeza Ambuye wako ndipo upemphe chikhululukiro chake.

Ndithudi Iye amavomera kulapa ndipo ndipo wokhululukira.

Surat al-Kafirun

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَا أَنْتُمْ
عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ
عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

Qul ya ayyuha l-kafirun. La a'budu ma ta'budun. Wa la antum 'abiduna ma a'bud. Wa la ana 'abidumma 'abadtum. Wala antum 'abiduna ma a'bud. Lakum dinukum wa liya din.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Nena: Oh! Inu anthu osakhulupirira!
2. Ine sindipembedza chimene inu mupembedza.
3. Ndiponso inu simudzapembedza chimene ine ndipembedza.
4. Ndipo ine sindidzapembedza chimene inu muli kuchipembedza.
5. Ndipo inu simudzapembedza chimene ine ndimapembedza.
6. Kwa inu chipembedzo chanu ndipo kwa ine chipembedzo changa.

Surat al-Kawthar

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۝١۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحِرْ ۝٢۝
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝٣۝

*Inna a'taynaka l-Kawthar. Fasalli li Rabbika wanhar.
Inna shani'aka huwa l-abtar.*

*M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini
Chisoni Chosatha.*

1. Ndithudi takupatsa iwe Mtsinje wa Paradiso.
2. Motero pemphera chifukwa cha Ambuye wako ndipo upereke nsembe.
3. Ndithudi aliyense amene akukwiyitsa iwe adzakhala wopanda choyembekezera.

Surat al-Maun

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتَمَ ﴿٢﴾
وَلَا يَحُضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّيْنَ ﴿٤﴾
الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاوُونَ ﴿٦﴾
وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Ara'ayta lladhi yukadhdhibu bi d-din. Fadhalika lladhi yadu'u l-yatim. Wa la yahuddu 'ala ta'ami l-miskin. Fa waylulli l-musallin. Alladhinahum 'an salatihim sahun. Alladhinahum yura'un, wa yamna'una l-ma'un.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Kodi wamuona munthu amene amakana kuti kuli tsiku la chiweruzo?
2. Iye ndiye amene amazunza mwana wamasiye.
3. Ndipo sakakamiza anthu ena kuti azidyetsa anthu osauka.
4. Motero tsoka kwa iwo amene amapemphera.
5. Amene salabadira mapemphero awo.
6. Amene amachita zabwino pofuna kuti ena awaone.
7. Ndipo amakana kupereka chaulere.

Surat al-Quraysh

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلَافِ قُرْيَشٌ ۝١۝ إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشَّتَاءِ وَالصَّيفِ ۝٢۝ فَلَيَعْبُدُوا
رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣۝ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَنْتُمْ
مِنْ خَوْفٍ ۝٤۝

*Li ilafi Qurayshin, ilafihim rihlata sh-shita'i wa s-sayf.
Falya'budu rabba hadha l-bayti lladhi at'amahum min ju'iwwa
amanahum min khawf.*

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Pofuna kuteteza mtundu wa Quraish.
2. Kuti apitirire pa maulendo nthawi ya Chilimwe ndi m'nthawi ya Chisanu.
3. Motero auzeni kuti azipembedza Ambuye wa Nyumba ino.
4. Amene wawadyetsa m'masiku a njala ndi kuwachotsa mantha.

Surat al-Fil

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمُ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾
الْمُ يَجْعَلُ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طِيرًا أَبَايِيلَ ﴿٣﴾
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجْلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصِيفٍ مَّا كُولٍ ﴿٥﴾

Alam tara kayfa fa'ala rabbuka bi ashabi l-fil. Alam yaj'al kaydahum fi tadtil. Wa arsala 'alayhim tayran ababil. Tarmihim bihijaratim min sijil. Faja'alahum ka'asfim ma'kul.

M'dzina la Mulungu, Mwini Chifundo ndi Mwini Chisoni Chosatha.

1. Kodi siudaone mmene Mulungu adachitira ndi eni ake a Njovu?
2. Kodi Iye sadasokoneze chiwembu chawo?
3. Ndipo anatumiza gulu la mbalame lolimbana nawo.
4. Zimene zinawalasa miyala ya moto.
5. Ndipo iwo adaoneka ngati msipu wodyedwa?

Contents

Kudziwa Za Chipembedzo Kudzera MmafusoNdi	
Mayankho Ake	5
32 Fards.....	8
Wudu	12
Tayammum.....	19
Ghusl	21
Adhan.....	25
Mapemphero	27
Kuwerama.....	32
Khomolo Lowera Kuchisilamu.....	56
Al-Kalimat At Tawhid:	56
Kalimat Ash-Shahadah:.....	57
Kukhulupirira Mwa Allah.....	58
Ntchito Za Allah (Sifat).....	58
Mafunso Olingana Ndi Ntchito Za Allah.....	61
Kukhulupirira Za Angelo (Malaik).....	65
Kukhulupirira Malemba (Kutub).....	67
Kukhulupirira Mwa Atumiki.....	68
Kukhulupirira Za Moyo Umene Uli Mkudza (Al- Akhra)	71
Kukhulupirira Qadar Komanso Qada	75
Kuwerenga Ma Surah Pa Nthawi Ya Mapemphero (Salah)	79

FOR FREE IN PDF FORMAT

ISLAMIC WORKS

YOU CAN DOWNLOAD IN PDF FORMAT
1350 BOOKS IN 58 LANGUAGES FOR FREE

Islamic books in different languages are waiting
for you in PDF format at the web site
www.islamicpublishing.org